

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

29 Ocak 2014 Çarşamba

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

29 Ocak 2014 Çarşamba

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Başkanlık sunuşları	3
Suriye’deki işkence fotoğrafları hakkındaki bildirin görüşülmesi	3:12
Ceza infaz kurumlarında inceleme yapılması amacıyla kurulan alt komisyonun yaptığı incelemeler sonucunda hazırladığı raporların görüşülmesi	12:25
- 3/A’da Antalya İlindeki Ceza İnfaz Kurumlarını İnceleme Raporu’ nun görüşülmesi	12:21
- Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu’ nun görüşülmesi	21:24
- Ankara Numune ve Araştırma Hastanesi Mahpus Bölümü İnceleme Raporu’ nun görüşülmesi	24:25

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:9
Mehmet METİNER (Adıyaman)	1:2
Tufan KÖSE (Çorum)	2
İhsan ŞENER (Ordu)	2
Reşat DOĞRU (Tokat)	2
Veli AĞBABA (Malatya)	2:3
Ülker GÜZEL (Ankara)	3
Başkanlık Sunuşları	3
Suriye’deki işkence fotoğrafları hakkındaki bildirin görüşülmesi	3:12
Ayşe TÜRK MENOĞLU (Konya)	3:4
Ahmet Salih DAL (Kilis)	4, 7
Reşat DOĞRU (Tokat)	4
Abdurrahim AKDAĞ (Mardin)	4:5
Ülker GÜZEL (Ankara)	5

Mehmet METİNER	(Adıyaman)	5:6
Tufan KÖSE	(Çorum)	6:7
Ziver ÖZDEMİR	(Batman)	7:8
İhsan ŞENER	(Ordu)	8
Veli AĞBABA	(Malatya)	8

İKİNCİ OTURUM **10:25**

Veli AĞBABA	(Malatya)	10:12
Mehmet METİNER	(Adıyaman)	12

Ceza infaz kurumlarında inceleme yapılması amacıyla kurulan alt komisyonun yaptığı incelemeler sonucunda hazırladığı raporların görüşülmesi **12:25**

3/A'da Antalya İlindeki Ceza İnfaz Kurumlarını İnceleme Raporu'nun görüşülmesi **12:21**

Ayşe TÜRK MENOĞLU	(Konya)	12:14, 18
Veli AĞBABA	(Malatya)	14:16, 19:20
Tufan KÖSE	(Çorum)	16:17
Mehmet Kerim YILDIZ	(Ağrı)	20:21

Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'nun görüşülmesi **21:24**

Ayşe TÜRK MENOĞLU	(Konya)	21:22, 24
Veli AĞBABA	(Malatya)	22:23

Ankara Numune ve Araştırma Hastanesi Mahpus Bölümü İnceleme Raporu'nun görüşülmesi **24:25**

Mehmet Kerim YILDIZ	(Ağrı)	24
---------------------	--------	----

Açılma Saati: 11.05

Kapanma Saati: 13.03

BİRİNCİ OTURUM

29 Ocak 2014 Çarşamba

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Levent GÖK (Ankara)

SÖZCÜ: Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP: Reşat DOĞRU (Tokat)

_____0_____

BAŞKAN – Saygıdeğer milletvekillerimiz, değerli basın mensupları; 24'üncü Dönem Dördüncü Yasama Yılı 28'inci toplantımızı açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır.

Toplantıya geçmeden önce, geçtiğimiz toplantıda da aslında duyurmuşum ama yine, bir kez daha duyurmakta fayda var çünkü o zaman Tufan Bey aramızda yoktu, Komisyonumuza yeni milletvekillerimiz üye olarak geldiler, bizlere inşallah güç katacaklar. Sayın Tufan Köse, hoş geldiniz.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Hoş bulduk.

BAŞKAN – Sayın Ziver Özdemir, hoş geldiniz.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Hoş bulduk.

BAŞKAN – Hayırlı olsun.

Yine, bu arada Komisyonumuzdan bazı ayrılmalar oldu ama bunlar güzel sonuçlar doğurdu. Sayın Naci Bostancı, biliyorsunuz, Komisyon Başkanı olarak seçildi. Yine, Sayın Oya Eronat Bayındırlık Komisyonu Başkanı oldu. Yine, Komisyon Başkanı oldu ama bizi bırakmayan Sayın İhsan Şener'i de tebrik ediyorum; KEİPA'nın Başkanı oldu. Dolayısıyla, İnsan Hakları Komisyonunda çalışmak böylesi bir şey işte yani daha bir dönem dolmadan güzel yerlere geldi arkadaşlar, hepsini tebrik ediyorum.

Değerli arkadaşlar, gündeme geçeceğim.

Gündeme geçmeden önce, bir imza dolaşıyordu. Mehmet Bey nedir o? Bir bize izah ederseniz...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sevgili Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Yeni gelen arkadaşlara da başarılar diliyorum.

Suriye ile ilgili, biliyorsunuz, geçen hafta yaklaşık 55 bin fotoğraf dünya kamuoyuyla paylaşıldı. Biz İnsan Hakları Komisyonuyuz tabii ki, dolayısıyla bu dehşetengiz manzaralar karşısında söyleyecek bir çift sözümüz olmalı. Bu çerçevede hazırladığımız ve değerli arkadaşlarımızın çoklarının da imza koyduğu bir metin var, bunu sizlerle paylaşmak istiyorum. İmzası olmayan diğer arkadaşlarımız da imzalarlarsa kendi adımıza çok mutlu oluruz. İstiyoruz ki...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Metni bir okursanız...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – “Suriye’deki İşkence Fotoğrafları Hakkında Bildiri

Dünyanın önemli savaş suçları mahkemesinde savcılık yapmış kişilerce hazırlanarak 20 Ocak 2014 tarihinde yayınlanan özel bir raporda, Suriye’de rejime muhalif yaklaşık 11 bin kişinin işkence sonucu öldürüldüğü kanıtlanmaktadır. Raporda işkence yöntemi olarak aç bırakma; tel, kayış gibi materyallerle boğma ve dayağa sıklıkla başvurulduğu hem elde edilen fotoğraflardan hem de tanıklarla yapılan mülakatlardan yola çıkarak ortaya konulmuştur.

Gerçekten de rapor ve görüntüler Suriye’de nasıl bir vahşet yaşandığını, insan haklarının nasıl çiğnendiğini çarpıcı biçimde göstermektedir.

Bütün bir dünyanın bilgisine sunulan o fotoğraflar, kelimenin tam anlamıyla bir utanç belgesidir. İnaniyoruz ki bunları gören her insanın tüyleri diken diken olmuştur. Bu insanlık suçuna birinci elden tanıklık eden fotoğraflar Suriye’de insanlık adına ne varsa, bütün değerlerin diktatorial rejim tarafından alışılagelmiş edildiğinin belgesi niteliğindedir.

Suriye’deki eli kanlı rejim gerçekte o insanların şahsında insanlığa dair bütün değerleri öldürdüğünü ortaya koymuş bulunmaktadır.

Öldürülen insanlıktır, insanlığıdır. O yüzden İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak varlık nedenimize yöneltilmiş bu ölümcül darbe karşısında sessiz ve seyirci kalmamız asla kabul edilemez. Suriye rejiminin bu dehşetengiz vahşetine artık dur demeye çağırıyoruz.

Komisyonumuzun Suriye'deki gelişmeleri bundan sonra da yakından izlemeye devam edeceğini belirtir, Suriye rejiminin hiç değilse bu andan itibaren kendi halkının yaşam hakkına saygılı olması gerektiğini önemle hatırlatırız.

Bilinmelidir ki çağımız Hitler'in, Miloseviçlerin çağı değildir. Bugün olmazsa yarın ama mutlaka bir gün bu katliamları yapanlardan hesap sorulacağını unutulmaması gerektiğini de ayrıca Suriye rejimine hatırlatmak isteriz. Bu zulüm ve vahşet artık dursun, yeni ölümler olmasın istiyoruz.”

İmza atan arkadaşlarımız var. Onları okumama gerek var mı?

BAŞKAN – Yok, tamam.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Onu size arz ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, bu metnin gündeme alınarak bildiri olarak yayınlanmasını teklif ediyorsunuz anladığım kadarıyla.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Doğrudur.

BAŞKAN – Evet. Dolayısıyla gündeme geçmeden önce bu hususu müzakereye sunacağım.

Tufan Bey, siz söz istediniz galiba.

Buyurun.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Yayınlanan fotoğraflar gerçekten kan dondurucu ve korkunçtur. İnsan haklarının herhangi bir kamusal yetkililer tarafından yahut da özel örgütler tarafından her türlü ihlalinin, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Tufan Köse olarak da şahsım olarak tabii ki karşındayız; en ağır şekilde mücadele edilmeli ve cezalandırılmalıdır. Ancak, yayınlanan fotoğrafların sahihliği ya da rejim tarafından işkence edilen şahıslara ait fotoğraflar olduğu belgelenmemiştir, henüz daha ispatlanmamıştır. Bu anlamda, bu konunun da bildiri de benim muhalefetim olarak yer almasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tamam.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Suriye yönetiminden bu konuyla ilgili itiraz geldi mi ya da inkâr geldi mi şimdiye kadar?

BAŞKAN – Şimdi onu, o zaman, gündeme aldıktan sonra bunları isterseniz konuşalım. Gündeme alınıp alınmaması hususunu bir...

Sayın Şener...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Sayın Başkanım, ben de arkadaşlara ve size saygılar sunuyorum.

Gerçekten utanç verici bir manzara. Suriye rejiminden de gerçekten -Ayşe Hanım'ın dediği gibi- bir itiraz gelmedi. Ben, en azından, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun bu hususta duyarlılık göstererek böyle bir bildiriyi gündeme alıp ilan etmesini arzu ediyorum; katılıyorum.

BAŞKAN – Sayın Doğru.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de Komisyonumuza yeni katılan arkadaşlara, hem “Hoş geldiniz.” diyorum hem de başarılar diliyorum.

Şimdi, o katliam fotoğrafları, kim yaparsa yapsın, orada büyük bir insanlık dramı var. Dolayısıyla, ben de buna herkesin karşı çıkması kanaatindeyim. Şimdi, onu gördükten sonra insanın yüreğinin parçalanmaması, sızlamaması mümkün değil.

Biz, Komisyon üyesi arkadaşlarımızla beraber, Kilis ve Kahramanmaraş ziyaretlerinde bulunmuştuk. Oradaki kampları ziyaret ettik, oradaki insanlarla görüştük. Yani, bir ülkenin millî birlik ve beraberliğinin bozulmasının, insanların birbirlerine saldırmalarının en bariz görüntüsü, orada, bariz şekilde görülüyor. Dolayısıyla bu tür hadiseleri şiddetle protesto etmek bence herkesin görevidir diye düşünüyorum. Ben de imzayı koydum zaten, katılıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben de teşekkür ederim.

Tabii bu tür olaylar, nerede insan ölüyorsa, bunu yapanların hepsi katildir, katliamdır. İşkence insanlık suçudur. Bu her zaman böyledir. Lazkiye’de öldürülen Aleviler için de böyledir, Suriye’de katledilen, sadece mezheplerinden dolayı ciğerleri çıkartılan insanlar için de böyledir. Orada mezheplerinden dolayı camilerden atılan insanları da düşünmek lazım. Yani, bunu bu bildiriye yazacaksak, sadece bir taraflı değil, orada eli kanlı “Suriye muhalifi” dediğimiz, onlar da yazılmalıdır, El Kaide de yazılmalıdır, onların işlemiş olduğu cinayetler de yazılmalıdır. Onlara ayrıca şunu da belirtmek lazım: Bu Suriye’de yaşanan insanlık dramına katkıda bulunan, onlara silah gönderen, onlara sevkiyat yapan, aracılık eden ülkeler, güçler de kınanmalıdır. Onu da söylemek istiyorum. Orada insan ölüyorsa, biliniz ki, oraya kim silah gönderiyorsa o katliamın ortağıdır. Onu da belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Güzel...

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de benden önce söz alan arkadaşlarımın Suriye’de ortaya çıkan bu katliam resimleri karşısındaki ifadelerine aynen katılıyorum ve bu resimlerin Suriye’de çekilmiş, ayrıca da dünyanın tanınmış yargıçları ve ayrıca, yine, Avrupa’da belirli bir inceleme komisyonunun tasdikini almış belgeler olduğunu da bize ifade ettiler. Nitekim, gerek Bosna-Hersek’te gerekse geçmiş Almanya’da, hiçbir şekilde, böyle bir tasdik ihtiyacı olmadan bunların tarihe geçtiğini de görüyoruz. Bu katliam karşısında İnsan Hakları Komisyonu olarak bizlerin böyle bir tutumundan dolayı memnunluk duyduğumu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şöyle yapalım mı arkadaşlar isterseniz? Çünkü, bunu oylar da gündeme alırsak gündem açacağım. Dolayısıyla gündemde ifade ederseniz esasa ilişkin görüşlerinizi daha iyi olur.

O zaman, böylesi bir bildirin, görüşülmek üzere, bunun bugünkü gündemimize alınması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Dolayısıyla 2’nci madde olarak gündemimize girmiştir.

Şimdi, gündemimiz, Başkanlık sunuşları, Suriye’deki işkence fotoğrafları hakkındaki bildirin görüşülmesi, ceza infaz kurumlarında inceleme yapılması amacıyla kurulan alt komisyonun yaptığı incelemeler sonucu hazırlanan raporların görüşülmesi olarak 3 maddeye çıkmıştır.

Şimdi gündemimize geçiyoruz. Evvela, Başkanlık sunuşlarında...

Değerli üyemiz Sayın Mahmut Tanal’ın babası vefat etmiştir, kendisine başsağlığı diliyoruz, Cenab-ı Hak’tan rahmet diliyoruz ölene de. Kendisiyle biraz önce görüştüm, sizlere çok selamları var.

Yine, bu arada, mağdur haklarıyla, alt komisyonumuzla birlikte ve Adalet Bakanlığımızla birlikte, aşağıdaki salonda bir panel düzenledik, çok da verimli geçti. Katılan arkadaşlar da muhtemelen görmüşlerdir, bu panelle ilgili burada söylenen sözleri, konuşulan konuları bir rapor hâline getiriyoruz. Yine, buradan hareketle, Adalet Bakanlığında şu anda yapılmakta olan, “mağdur hakları taslak tasarısı” diyelim, hızlanmış vaziyette. İnşallah bu çalışmaların sonunda bir kanun tasarısı veya teklif olarak Meclisimize bir metin gelirse, bu çalışmanın amacına ulaşmış olacağız.

Bir başka konu: Yine, Avrupa’da ırkçılıkla alakalı olarak 2013 raporumuzu sunduk. Bunları sizlere göndermiştik -sarımlerinize geçmiş olması lazım. Eğer, haberiniz olmamışsa, danışmanlarımızdan bunları alabiliriz ya da Komisyonumuzdan da temin edebiliriz.

Şimdi gündeme geçiyorum.

Evet, biraz önce oyladığımız ve **2’nci sraya aldığımız Suriye’deki işkence fotoğrafları hakkındaki bildirin görüşülmesine geçiyoruz.**

Ayşe Hanım...

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, ben, metnin, duyarlılık göstererek hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum çünkü yanı başımızda üç yıldır devam eden bir insanlık dramı var. Şiddet, kim tarafından uygulanırsa uygulansın, mevcut devlet birimleri ya da gruplar tarafından -fark etmiyor- kim tarafından uygulanırsa uygulansın, bunu reddetmeliyiz, şiddetle kınamalıyız ve tepkimizi ortaya koymalıyız. Burada, özellikle, taraflı gibi davranıyor konumuna düşmek doğru değil ya da bu şekilde nitelendirilmek doğru değil. Bizler burada yaşanan bir insanlık dramını gündeme getirmeye çalışıyoruz.

Bir taraftan da -biraz önce Ülker Hanım'ın da söylediği gibi- bu fotoğraflar bağımsız kuruluş ve yargıların iki üç yıldır yaptıkları çalışmalar neticesinde yayınlandı ve hiçbir şekilde -resmî otorite de denilebilir mi artık gayriresmî de olabilir- şu andaki mevcut Suriye yönetimi tarafından da reddedilmedi çünkü bunlar, yıllardır, birkaç yıldır yapılan çalışmalar neticesinde, gerçek verilere dayanılarak elde edildiği şeklinde basına yansıdı.

Sonuçta şunu söylemek istiyorum: Biliyorsunuz, bizlerin tüylerini diken diken eden Nazi toplama kamplarındaki görüntüler vardı. Şu anda, Suriye'den gelen o görüntüler Nazi toplama kamplarındaki görüntülere rahmet okutacak nitelikte, neredeyse öyle. Hepimiz, bu görüntüler karşısında susarsak ya da herhangi bir şekilde tepki ortaya koymazsak, kim haklı, kim haksız ya da kim yaptı, hangi grup yaptı, Sünniler mi yaptı, Şiiler mi yaptı, Aleviler mi yaptı sarmalına düşersek insan haklarından uzaklaşırız diye düşünüyorum. Ben, bu nedenle, tekrar şunu söylemek istiyorum: Çok yerinde bir metin olmuş, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Salih Dal...

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Suriye'de sistematik olarak insanları aç bırakarak yapılan bu işkenceden dolayı, buna sebep olanları, bunları yapanları şiddetle kınıyoruz. Bu resimler gerçektir fakat, yani olay sadece bu resimlerden de ibaret değildir. Ben, Suriye sınırındaki bir ilin milletvekili olarak orada bölgedeki insanlar aç bırakılıyor yani sadece bazı kamplarda toplanılarak aç bırakılan insanlar değil. İnsanlar sadece un için kendisini mayınla döşenmiş olan sınıra vuruyor. Orada mayın patlama durumu var, askerın vurma durumu var. Bütün bu riskleri göze alarak gelip sadece eklemek istiyor ve dolayısıyla, sadece o kamplarda değil, bütün bölge olarak açlığa, sefalete mahkûm bırakılıyor. Dolayısıyla, sadece Beşar Esad da değil. Bugün Beşar Esad' a yardım eden, Beşar Esad' la beraber çalışan El Kaide örgütü, El Nusra örgütü ve IŞİD denilen yeni bir örgüt, bunlar Beşar Esad' la beraber çalışıyorlar ve dolayısıyla, bütün Suriye halkına, din, dil, mezhep ayrımı yapmaksızın -Alevi olmuş, Sünni olmuş, Müslüman, Hristiyan hiç fark etmez- hepsine zulmetmektedirler ve bunları şiddetle kınıyorum, lanetliyorum. İnşallah, Birleşmiş Milletler ve dünya bir an önce bu sese kulak verir ve gereğini yaparlar diye temenni ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Reşat Bey, tekrar söz istediniz galiba.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Evet, bir şey söylemek istiyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, dün akşam bir haberde, Suriye sınırındaki kampların bir tanesinden 2 milyon liraya bir kız çocuğunun alınarak yani kızların orada satın alınarak eş olarak götürüldüğü veya çeşitli noktalara götürüldüğü şeklinde haberleri izledik yani duydum, takip ettim.

Değerli arkadaşlar, orada bir insanlık dramı yaşanıyor. Türkiye Cumhuriyeti devletinin sınırlarında çeşitli örgütler bir sürü faaliyet içerisindedir. PKK'nın bir kolu PYD orada bağımsızlığı ilan eder bir pozisyona gelmiş. İşte, 20 tane bakanı var, kendine göre orada birtakım işte bakanlar kurulunu oluşturuyor. Yani devletimizin kenarında bir özerklik tablosuyla karşı karşıyız. Tabii, onların devamı Türkiye olabilir veya işte Irak olabilir, İran olabilir, bunların kendi söylemleri zaten bu şekilde. Fakat devletin düzeninin ve nizamının bozulmuş olmasının ne olduğunun en bariz göstergesi orası. Dolayısıyla, bütün şiddete hem karşı çıkılmalı hem de orada süratli bir şekilde nizamın ve düzenin sağlanması gerekmektedir. Yani devletimiz noktasında -devletimizin menfaati- bir an önce, orada Hükümet olarak veya devlet olarak ne kadar ağırlığımızı koyarsak... Oradaki nizamsızlığın, düzensizliğin ortadan kaldırılmasında yani çok büyük aktif rol oynanması gerektiği kanaatindeyim. Eğer bu olmazsa, önümüzdeki dönemde orası 3 parça değil, belki 5 parçaya bölünecek, belki daha fazla parçalara bölünecek, binlerce insan ölecek.

Dolayısıyla, ölümün, buradaki 10 bin, 20 bin fotoğrafın, kimin yaptığı falan önemli değil; burada bir insan katliamı var, dram devam ediyor yani o yapmış, bu yapmış falan noktasında...

Bu, en azından bir başlangıç olur, bundan sonrası diğerlerinde yazılabilir. Yani ben uygun olduğu kanaatindeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Abdurrahim Akdağ...

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bütün arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Suriye'ye sınırı olan Mardin'in milletvekiliyim. Olayların fotoğraf boyutundan öte canlı tanıklarını da dinleme imkânına sahip oldum. Maalesef, İslam âleminde, bölgemizde savaşlar ardı ardına geliyor. Irak'ta Körfez Savaşı'nda 1 milyonun üzerinde insan öldü. Ebu Gureyb gibi cezaevlerinin görüntülerini dehşetle izledik. Fakat, maalesef, son birkaç gün içerisinde bizden bir yer olan,

medeniyetimizde çok önemli yeri olan Şam-ı Şerif'in, Halep'in, Humus'un, Hama'nın olduğu, Salâhaddin Eyyubi'nin mef'un olduğu, Muhiddin Arabi gibi bir gönül ve maneviyat insanının mef'un olduğu coğrafyadan bu vahşet görüntülerini izliyor olmak insanın yüreğini bir kez daha yakıyor. Savaşların yıkım getirdiğini artık söylemeye gerek yok. Bir an önce kifayetsiz muhterislerin elinden insanların kendilerini kurtarması lazım. Demokratik, adil, hukuka dayalı, herkesi kapsayan bir nizamın bir an önce kurulmasını ümit ediyorum.

Cenevre görüşmelerini önemsiyorum ama şunu da biliyorum: Özellikle Batılı güçlerin coğrafyamıza bakışı insan odaklı değil, çıkar odaklı bir anlayıştır. Sizin mezhebinizin, etnisitenizin, yaşınızın, cinsinizin ne olduğu çok önemli değil. Onlar sömürgeci bir anlayışla bölgemize bakıyorlar. Taraflar birbirini tükettikten sonra bir hakem, bir adalet timsali gibi ortaya çıkıp o yıkıntının üzerinde, yer altındaki kaynakları daha uzun süre sömürme politikalarını güdüyorlar. Bir an önce suhuletin, sağduyunun ve adaletin Suriye'ye gelmesini ve bütün Suriye halkının, Suriye'deki kardeşlerimizin barış içerisinde bir nizama ulaşmalarını diliyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ülker Güzel...

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçekten, bu konu, dünya üzerinde özellikle insan hakları açısından üzerinde durulması gereken en önemli konulardan biri diye düşünüyorum. Ancak ne yazık ki -bu konu üzerinde bu kadar hassasiyetle durmamıza rağmen- Birleşmiş Milletler gibi bir uluslararası örgütün, insan hak ve hürriyetlerini, insan haklarına saygıyı kendine prensip edinmiş olan bir örgütün hâlâ daha bu konuya ciddi boyutta eğilip bu konuları kınamak veya uluslararası alanda ciddi boyutta ele almak konusunda bir teşebbüste bulunmadığını görüyoruz. Bu işin uluslararası boyutudur. Bunun nedenleri üzerinde durmak istemiyorum ama sadece bir tek cümle söylemek istiyorum. Bugün Birleşmiş Milletler Örgütünün içinde kurulmuş olan insan haklarına dair konseyin başkanlığının üyeleri arasında Amerika, Rusya, Çin ve İngiltere bulunmaktadır. Daha yeni seçildiler, bu sene başında seçildiler.

Şimdi, efendim, bir diğer konu, kendi hırsı ve iktidarı için, kendi gücünü kendi ülkesinde başkanlık olarak muhafaza edebilmek için kendi halkına bu kadar zulüm yapan bir idareyi ben hayatım boyunca görmedim. Bir defa bunu kesinlikle lanetliyorum.

İkincisi, o kadar ağır insan hakları ihlalleri var ki -bugün sabah haberlerde dinledim- 200 ceset çıkardılar nehir yatağından, Suriye'deki bir nehir yatağından 200 ceset çıkarıldı; çürümüş ve kimliklerini tespit etmek oldukça zor.

Böyle bir vahşeti Türkiye olarak gündeme getirmiş olmaktan dolayı sizlere teşekkür ediyorum. Ayrıca, biraz önce ifade edilen çadır kentleri, Kilis'i ve Kahramanmaraş'ı ziyaret ettik Komisyon olarak, arkadaşlarım dile getirdiler. Gerçekten öldürmeye falan da ihtiyaç yok, o insanlar yaşarken insan hakları ihlalleri çekiyorlar, değil ki bu vahşet... O insanların o ızdıraplarını yakından gidip gördük. Âdeta böyle bir hapis hayatı diyeceğim, yakıştıramıyorum çünkü kendi evlerinde mutlaka çok güzel imkânlarla sahiptiler ama bugün bir sünger yatak, bir çarşaf, bir tane televizyon ve bir tane piknik tüpüne mahkûm edilmiş bir hayat görüyorsunuz orada. Türkiye olarak biz elimizden gelen desteği vermiş, onlara her türlü imkânı sağlamaya çalışmış isek de hâlâ daha böyle bir rejimin kendi halkına zulüm yapmak için dünya devletleri arasında destek bulması, gerçekten, bizim için böyle bir medeniyet ortamında kabul edilecek bir konu değildir.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Ülker Hanım, ona sahip olanlar şanslı.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Evet.

Ben bunu şanslı olarak görüyorum. Bu öldürülen vatandaşlarımız, dere yatağında bulunan cesetler, 55 bin resim ne demektir?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Metiner...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Değerli arkadaşlar, bu bildiriye kaleme alırken bizim hiçbir politik mülahazamız olmadı. Bir bütün olarak Suriye fotoğrafı da çekmek istemedik, sadece 55 bin fotoğraf karşısında İnsan Hakları Komisyonu olarak tepkimizi koymak istedik.

Ayşe Hanım'ın da belirttiği gibi Suriye rejimi bile bunu reddetmemişken bizim bu katliamların Suriye rejimi tarafından yapıldığı yapılmadığını tartışma konusu yapmamız İnsan Hakları Komisyonu üyeleri olarak bize yakışmaz. Sayın Bakanım, bu konuda duyarlılığınız için teşekkür ediyorum. Biz, fotoğraflar üzerinden bir insan hakları duyarlılığını ortaklaştırmaya çalışıyoruz. Partiler üstü bir konudur bu insan hakları.

Değerli arkadaşlar, geçmiş yıllarda, bundan yıllar önce İran-İrak Savaşı'nda Saddam Hüseyin Halepçe'ye kimyasal silahlarla saldırmıştı. Saddam da o tarihte kabul etmemişti bu saldırıyı. Ben Halepçe'ye gidip görmüştüm, o derin izlerini bizzat görenlerden

biriyim. Saddam asla kabul etmedi, "Biz yapmadık." dedi. Suriye'de kimyasal saldırı olduğunda da Esed rejimi kabul etmediğini söyledi. Dolayısıyla, bakınız, Suriye rejiminin üzerinden bir tartışma yürütmek bir polemik olur, yeri burası değil. O yüzden, hassaten, münhasıran fotoğraflar üzerinden bir tepki koymaya çalışıyoruz. Ama Hama katliamı olduğunda, Baba Esed zamanında Hama'da 30 bin insan öldürüldü, Hama yerle bir edildi. Yani, bunlar bizim belleğimizden silinen şeyler değil. Suriye rejiminin yapıp yapmadığını bence tartışma dışı bırakmamız gerekiyor.

Ben bir konuya daha açıklık getirmek isterim. Yani, tabii ki El Kaide üzerinden konuşacaksa onu ayrıca lanetleriz, bunda hiçbir beis görmeyiz. El Kaide terör örgütüdür, IŞİD terör örgütüdür ve Suriye'deki rejime payandalık yapan terör örgütleridirler. Bunların yöntemlerini tasvip etmek mümkün değildir, ideolojilerini tasvip etmek mümkün değildir. Yani, bizim için ha Suriye rejiminin yapıp ettikleri ya El Kaide örgütünün yapıp ettikleri... İnsan hakları konusunda duyarlı olan insanlar başka türlü düşünemezler zaten. Dolayısıyla, fotoğraflar üzerinden bir bildiri kaleme alırken "Buraya El Kaide'yi de IŞİD'i de niye eklediniz?" diye sormanın bence anlamı ve gereği yok, başka bir vesileyle El Kaide'yi de -Allah belasını versin- bin kez şey yaparız.

Şimdi, bir şeye daha dikkatinizi çekerim. Burası bir İnsan Hakları Komisyonu, her birimizin politik aidiyetleri var, eyvallah. Politik aidiyetlerimiz üzerinden yapacağımız tartışmaların platformları bence farklı olmalı. İnsan Hakları Komisyonunda bizim sadece ve yalnızca insan haklarını önemseyen bir duruş sergilememiz gerekir. Ben şunu anlamakta güçlük çekiyorum: Yani, ortada bir rejimin katliamı var ve biz diyoruz ki: "Bu katliamdan birileri de sorumludurlar." Kim o birileri? İşte mazlum ve mağdur bir halk var ve siz onlara yardım edenleri de bu katliamın ortağı diye suçluyorsunuz. Yani, bunu anlamak, anlamlandırmak mümkün değil. Filmi geri alıyorum, millî mücadele dönemlerimize geçiyorum. İşte komünist Rusya'nın, Sovyet Rusya'nın bize yapmış olduğu yardımlardan dolayı suçlanması veyahut da Filistinlilere yapılan yardımlardan dolayı Filistin halkına yardım yapan kişi, grup ve ülkelerin suçlanması gibi bir mantık ortaya çıkar ki veyahut da Che Guevara Bolivya dağlarında vurulurken bir şekilde ona sempati duyanların da o esnada meydana gelen katliamların sorumlusu gibi gösterilmesi gibi bir sonuç ortaya çıkar ki bence olaya böyle bakmamak lazım.

Değerli arkadaşlar, bir diğer husus, Yermuk kampı var Suriye'nin içinde ve oraya giden bütün yollar kapatılmış, insani yardımlar bile ulaştırılmıyor, bin kat daha ölümlerden beter işkencelerle karşı karşıya ve insanlar, bebekler yardım götürülemediği için ölüyorlar, belki şu an konuştuğumuz anda bile bebekler ölüyor, insanlar ölüyor. Herhâlde bunun da Suriye rejimi tarafından yapılmadığını söylemek akla ziyan bir şey olur.

Ben, Sayın Bakanımızın dediği şeyin önemli olduğuna inanıyorum. Türkiye'nin sınırında olup biten her şey tabii ki Türkiye'nin millî çıkarları doğrultusunda çok titizlikle izlenmelidir ne PYD'nin ne bir başka gücün oldubittisine izin vermek mümkün değil. Ama, Suriye'nin iç işlerine de kendi siyasal coğrafyasını tanzim ederken ne yapıp yapmayacağına da kendileri karar verirler. Ama, Türkiye'nin millî çıkarlarına aykırı, bütünlüğüne aykırı bir fiilî durum ortaya çıktığında da ben inanıyorum ki Türkiye olarak hep birlikte gereken tavrı, tepkiyi gösteririz.

Hepinize çok teşekkür ediyorum. Umarım insan hakları konusunda her türlü politik mülahazalarımızı dışarıda bırakarak ortaklığımızı gösterebiliriz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Köse...

TUFAN KÖSE (Çorum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, öncelikle, tabii, işkenceye duyarlılıktan dolayı bu bildiriye hazırlayanlara, içeriğine tam katılmamakla beraber, teşekkür etmek gerekiyor. Biz de, ilk cümlelerimde de söylemişim, hangi kişiden, hangi devletten, hangi diktatörden, hangi terör örgütünden, hangi ayrılıkçı örgütten gelirse gelsin insan hakları ihlalinin, hele ki işkencenin her türüne karşıyız.

Değerli arkadaşlarım, yalnız, konuşan arkadaşlarımız da söyledi "Siyasi mülahazalardan farklı olarak düşünelim insan hakları konusunu." diye, aynen katılıyorum, öyle düşünelim, samimiyetle konuşalım. Şimdi, çağımız kirli savaşların yaşandığı bir çağ, dezenformasyonların çok yoğun olduğu bir çağ.

Konuşmama devam etmeden hemen bir iki şey söyleyeceğim. Şimdi, sanki bu 55 bin fotoğraf gerçekmiş, kanıtlanmış gibi bir hava esiyor Komisyonumuzda. Bakın, Rusya açıklama yapmış "Kanıtlanıncaya kadar Beşar Esad rejimini sorumlu tutamayız." demiş. Birleşmiş Milletlerin bu konuyla ilgili uzmanı demiş ki: "Tek kaynaktan gelmiştir, fotoğrafları gönderin, inceleyelim, şu anda Beşar Esad'ı suçlayamayız." Hatta, işkence fotoğraflarının gerçek olup olmadığını bile sorguluyor. Bakın, bu haberler de yanlış olabilir. Bu benim söylediğim bilgiler de dezenformasyon olabilir. Geçmişte Irak'ta kimyasal silah kullanıldı diye -2003'te- Amerika işgaline uğradı

ve bir şey çıkmadı, aradılar, aradılar, aradılar çıkmadı. Şimdi, Suriye’de Esad rejiminin kimyasal silah kullandığı sanki gerçekmiş gibi söylendi zannediyorsam benden önce konuşan arkadaşım tarafından. Kimyasal silahı kim kullanır? Savaşı kaybeden taraf kullanır. Yani, Esad rejimi şu anda iç savaşta kaybeden taraf değil ki kimyasal silah kullansın. O da gerçekmiş gibi Türkiye’de konuşuluyor. Şimdi, bir firma var, hukuk firması İngiltere’de, birçok şaibeli insanın da avukatlığını yapan bir hukuk firması, ücretini de bu kirli savaşın taraflarından birisi olan Katar’dan almış olan bir hukuk firması yani bu fotoğraflarla ilgili ücreti ödeyen Katar. Yani, biz bunun nesine inanacağız da bu fotoğrafları gerçekmiş gibi kabul edeceğiz; gerçek kabul ettik, bir de Beşar Esad tarafından yapılmış gibi kabul edeceğiz? Hangi işkenceci işkence yaparken 55 bin kare fotoğraf çekiyor? Yani, hayatın olağan akışına da aykırı. Biz insan hakları ihlalinin, hele hele ki işkencenin her türüne elbette karşıyız, bu söz konusu bile olamaz. Ama, bir doğrusunu araştırmadan her şeye böyle bodoslama dalmak, gerçek bilgilere ulaşmadan dalmak da bu Komisyonun ağırlığını kaybettirir diye düşünüyorum.

Şimdi, 5 no.lu CD’yi hatırlıyor musunuz? Bundan beş altı yıl önce, 2007’lerde filan barolarda da biz çok konuşuyorduk bunları. Barolarda bir grup arkadaş “Aman Ergenekon varmış, darbe yapıyorlarmış, Poyrazköy...” filan böyle nasıl estiriyorlar. Son üç aya, dört aya kadar da böyleydi. Bakın, biz de 5 no.lu CD’nin sahte olduğunu kanıtlarıyla, tarihleriyle, yazılımlarıyla, her şeyiyle ispat etmiştik, aslında konuşmaya bile gerek yoktu. Fakat bugün yeni belgeler çıktı, TÜBİTAK açıkladı. TÜBİTAK’tan önce, Oda TV davasında da Amerika’dan, Türkiye’deki saygın üniversitelerin bilirkişileri Oda TV’deki CD’lerin de düzmece olduğunu, gerçeği yansıtmadığını söylemişti, bugün TÜBİTAK da söylüyor. Ne yaptık biz? Döndük, dedik ki: “5 no.lu CD sahte.” Şimdi, bunu demeyen herhâlde kalmadı, kaldıysa da azalmıştır. O yüzden, dezenformasyonun, kirli savaşın artık günümüzün bir gerçeği olduğunu kabul edip bu bildiriye insan haklarını kınayalım ama tamamen Beşar Esad rejimini sorumlu tutmayalım. Beşar Esad rejimi de sorumluydu onu da kınayalım, başka örgütler sorumluydu onu da kınayalım. Az evvel Veli Ağbaba söyledi, iç savaş, hakikaten bütün dünyada yaşanan iç savaşlar bir insanlık dramıdır, hakikaten böyledir yani at izinin it izine karıştığı savaşlardır. O anlamda doğruyu bulalım, ondan sonra bu bildiriye biz de imza atalım, yoksa bildirinin içeriğine... Sadece ve sadece fotoğrafların gerçek olup olmadığı kanıtlanınsın, kim tarafından yapıldığı en azından gerçeğe yakın delillerle ispat edilsin ki ondan sonra imzalayalım diyoruz, muhalefetimiz bu anlamda.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Ziver Bey’e söz verecektim ama siz tamamlayın, ondan sonra Ziver Bey’e söz vereyim.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Şimdi, Halep’te Halep’in en büyük bir cezaevi var ve cezaevinin etrafında Beşar Esad’ın askerleri cezaevini ablukaya almış durumdadır, ne içeriye kimseyi bırakıyorlar ne de içeriden kimseyi dışarıya bırakıyorlar. Ha, münferit parayla veya başka bir şekilde akrabalarıyla irtibat kuranlar ayrı, onları ayrı tutuyorum. Kilis’te ve benim de yakın köyümde ve bir tanesi benim arkadaşım, 3 kişi oradaki arkadaşları tarafından arandı ve aşıktan öldüklerini söylediler, ki daha bu olaylar daha bu dereceye gelmeden de yani bir sene, bir buçuk iki sene öncesinde bu insanlar “Ya, üzerimizde ekmek kesildi.” diye kendileri telefon açıyorlardı ailelerine. Aileleri bizim yanımıza geldi milletvekili olduğumuz için ve en son bu yıl içerisinde, aralık ayı içerisinde Kilis’ten 3 arkadaşımız cezaevinde aşıktan vefat etti ve cesetleri de verilmiyor, cezaevinin bir bahçesine gömülüyor. Bunu belirtmek istedim.

Sağ olun.

BAŞKAN – Ziver Bey...

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, elbette ki bu vahşet görüntülerini bir bildiriyle kınamada belki Türkiye’de ilk öncelikli görevli olarak kendini addedecek olan bir komisyon. Tabii, Suriye’deki görüntüler -sadece görüntü olarak resimlere baktığımızda- bu işkence edilmiş, insanlık dışı uygulamalara maruz kalmış olan insanları sadece resim ettiklerinden dolayı objektif olarak karşımıza bir nesne olarak çıktığı için belki daha fazla bizi etkiliyor. Ama daha öncesinde de Suriye’de buna benzer uygulamalar geçmişti şahit olundu. Bu Hama’daki yapılan uygulamaları, o dönemlerden, kulaktan kulağa şifahi olarak duyduğumuz o vahşeti, yapılanları, şu anda o resmedilmiş hâli olarak ben gördüm. Daha öncesinde -ben sadece kendi ilimden tanıştığım, yurt dışında tanıştığım Suriyeli bir vatandaşın- baba Esad’dan sonra oğul Esad’ın başa geldikten sonraki sadece bir dönemde Suriye’nin birazcık demokratikleşmesi ve özgürlükler yönünde atılan adımlarla ilgili, yani dışarıya açılmayla ilgili ilk adımlarında bir vatandaşla tanışmıştım ve on üç yıl sorgusuz sualsiz sadece su ve zaman zaman, iki üç günde bir de çok az bir şekilde gıda maddesi verildiğini ve yer altında -ailesinin de bihaber olduğunu- bunun gibi binlerce kişinin o yer altındaki 12 metre, 10 metre, 5 metre kuyularda on yıllarca kaldıklarını ifade etmişlerdi. Bu, Halepçe’de de ta düne kadar Saddam devrildikten sonraki süreçte bile... Saddam, Halepçe’ye kimyasal madde

attığını hiçbir zaman kabul etmedi. Bunu, Suriye’de elbette ki şu anda yapılanları insanlık dışı olarak görüyoruz. Bunun bence hiçbir şeye gerek kalmadan, şu kesim bu kesim, işte yönetim veyahut da diğer örgütler, hiç fark etmiyor, oradaki o görüntüler insan görüntüleri ve insanın yüreğini ta yerinde yaralayan, insanlığı âdetâ tartışılır hâle getiren görüntüler. Onun için, bizim birinci önceliğimiz bence, bu bildiriye, kınama bildirisini yayınlamak ve bunun arkasında da İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak uluslararası alanda da bize düşecek herhangi bir şey varsa bunları da yapmak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, yavaş yavaş toparlayacağız.

İhsan Bey, size söz vereyim. Mehmet Bey’e ondan sonra...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii hepimizin bir politik duruşumuz var hiç şüphesiz yani her olayı, her siyaseti yakından ilgilendiren olayı kendi politik duruşumuzu tahkim etmek amacıyla kullanmamak lazım. Burada bir fotoğraf var, bu fotoğraflar insanlığı gerçekten çok utandıran fotoğraflar. Bunları kim yapmıştır, ne zaman yapmıştır, nasıl yapmıştır? Görünen o ki gücü elinde bulunduran bir rejim var şu anda, hâlihazırda ve acımasızca kullanıyor. Biraz önce arkadaşımız dedi ki: “İşte, savaşı kaybeden kimyasal silah kullanır.” Hama’da savaşı kaybetmiş miydi baba Esad? Ama kullandı. Yani katliamı acımasızca yapan insanın... Tabii hangi psikolojiyle yapılır bu, tahayyül bile etmek çok zor ama biraz önce arkadaşımız bahsetti -Sayın Dal- yani insanlar 1 kilo un alabilmek için kendilerini hayati tehlikeye sokuyorlarsa, ülkede açlık varsa oraya giden lojistikleri, insani yardımları tartışmak ve onlara işte silah götürüyor yaftası yapmak ne bize ne Suriye’deki aç kalan, sefil kalan insanlara ne de hiç kimsenin siyasi duruşuna fayda sağlamaz. Bunlardan uzak, yalnızca insan haklarının genel prensiplerine aykırı olan şeyleri altını çizerek burada kınamak bizim temel görevimiz yani bu görevi “İşte, şu yapılınsın, bu yapılınsın.” diye ertelemek bence uygun değil. Bildiriye gerçekten... Hani, hafif kalır yani bu bildiri bile hafif kalır bu yapılan zulmün karşısında ama asgariden, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak duruşumuzu belirlemek, bu vahşet karşısında duyarlılığımızı dile getirmek asgari görevimiz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, son cümlelerinizi alacağım.

Veli Bey...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim.

Tabii, değerli arkadaşlar, bu resimleri Cenevre’de Suriye Dışişleri Bakanı reddetti. Ardından, tabii, bu resimler çok ilginç bir zamanda çıktı. Daha önce kasımda hem CIA’ye hem de Amerika’ya giden bu resimleri ciddiye almadı Amerikalı CIA. Birleşmiş Milletlerin uzmanları da bunu kanıt olarak kabul etmedi ama bizim TRT ile Anadolu Ajansı servis edilir edilmez, bir de CNN, bunun üzerine atladı sanki büyük bir olaymış gibi. Tabii, bir şey yaratılmaya çalışılıyor. Şimdi buradaki resimler kim yaparsa yapsın insanlık dışıdır, bunu kabul etmek mümkün değildir, oradaki işkenceleri savunmak mümkün değildir ama biz Suriye’deki yaşanan olayları söylerken, değerlendirirken bu sonucun nereden geldiğine de bakmak lazım. Bu sonucun oluşmasında acaba bizim ülkemizi yönetenlerin hiç suçu, günahı yok mu? Onu tartışmaktan kaçınıyoruz yani biz söyleyince niye konuştuğumuz soruluyor. Burada eğer kan akıyorsa, Suriye’de katliam varsa maalesef Hükümetin bunda payı çoktur.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Bizim Hükümetimiz müdahale edene kadar 8 bin, 10 bin kişi ölmüştü zaten.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet, bizim Hükümetin payı çoktur. Şimdi, maalesef, daha dün bizim ülkemizde akan kanların sorumlusu da Hükümettir. Reyhanlı’da ölen 54 insanın sorumlusu kimdir veya ölen 18 insanın sorumlusu kimdir? Suriye’deki olayları kabul etmek mümkün değil, kim yapıyorsa yapsın. Oradaki, düne kadar iş birliği yapılan kanlı terör örgütlerine bugün “terör örgütü” diyorsanız sizi kutluyorum. Yani -biz bunu baştan beri- El Kaide’nin, El Nusra’nın orada maalesef MİT’le, Türkiye ile iş birliği yaptığını bütün dünya biliyor; bu kabul edilecek bir şey değil ama burada, Suriye’de yaşanan olaylarda Hükümetin -bütün dünya kabul ediyor bunu- suçu olmadığını söylemek de bizim görevimiz.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Hayır, hayır. Hiçbir ülke kabul etmiyor, öyle bir şey yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakın, daha dün Emevi Camisi’nde namaz kılmak için yola çıkanların bugün geldiği duruma bakın. Burada, Başbakanın bile, Türkiye’deki bu akan kanda, Türkiye’deki akan her kanda bu Hükümetin parmağı vardır.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Hiç parmağı yoktur, hayır. Öyle bir şey yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sesini yükseltme.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen kimsin!
MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sesini yükseltmeden konuş!
VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen kimsin!
MEHMET METİNER (Adıyaman) – Burası Komisyon!
VELİ AĞBABA (Malatya) – Orada Başkan var! Sen kimsin!
MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sesini yükseltmeden konuşacaksın!
VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen kimsin!
MEHMET METİNER (Adıyaman) – Burada terör estiremezsin!
BAŞKAN – Arkadaşlar...
VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen kimsin!
Sayın Başkan, siz mi müdahale edeceksiniz, ben mi müdahale edeyim?
BAŞKAN – Sayın...
MEHMET METİNER (Adıyaman) – Ben bu Komisyonun bir üyesiyim!
VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben de üyesiyim!
MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sesini yükseltme!
VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen kimsin bana müdahale ediyorsun!
(Adıyaman Milletvekili Mehmet Metiner'in su bardağını fırlatması üzerine Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın pet su bardağını fırlatması)
VELİ AĞBABA (Malatya) – Çekil, çekil önümden!
BAŞKAN – Kapandı, kapandı, evet.

Kapanma Saati: 11.47

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.55

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Levent GÖK (Ankara)

SÖZCÜ: Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP: Resat DOĞRU (Tokat)

----- 0 -----

BAŞKAN – Toplantıyı açıyorum.

Değerli arkadaşlar, biraz önce hiç hoş görüntüler olmadı. İnsan Hakları Komisyonunda böyle bir durumun olmasını arzu etmeyiz. Bu konu yeterince zaten müzakere edildi. Dolayısıyla, daha bu konuyla alakalı kifayetimüzakere olarak görüyorum ve bana sunulan gündemde olan...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sizin düşünceniz ne Sayın Başkan?

BAŞKAN – Nasıl?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biraz önce yaşanan olayla ilgili düşünceniz ne sizin?

BAŞKAN – Tasvip etmediğimi söyledim bu tür olayları.

Yalnız, sizin de konuşmalarınızı yaparken tahrik edici şekilde konuşmamanızı öneririm Veli Bey. Yani burada şunları konuşuyoruz, siz Hükümetten bahsediyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, siz yazsanız, biz konuşsak olur mu bundan sonra?

BAŞKAN – Nasıl?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Metni yazın siz. Bizim ne konuşacağımıza karar veriyorsunuz nasıl olsa.

BAŞKAN – Hayır, efendim, sizin ne konuşacağınıza ben karar vermem ancak siz de yüksek sesle, rencide edecek şekilde arkadaşlarımızı lütfen konuşmayın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, şiddeti tasvip ediyormusunuz siz?

BAŞKAN – Biz kesinlikle tasvip etmiyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Kesinlikle tasvip etmiyorum şiddeti ve ben söyledim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben söz alabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Bu konuyu... Gündem devam edecek.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu konuyla ilgili söz almak istiyorum Sayın Başkan, biraz önce yaşananlarla ilgili söz almak istiyorum?

BAŞKAN – Yeni bir gerginliğe mahal vermeden, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, ben nasıl konuşacağıma herhâlde kendim karar veririm, ne konuşacağıma da kendim karar veririm. Ben milletvekiliyim.

BAŞKAN – Nasıl konuşacağınıza...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nasıl ki siz milletvekiliyseniz, sizi ben saygıyla dinliyorsam siz de beni saygıyla dinlemek zorundasınız.

BAŞKAN – Veli Bey...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Müsaade edin Sayın Başkan.

Ben sizin hiçbirinizin sözüne müdahale ettim mi, kestim mi, laf attım mı? Hiçbir şey olmadı.

Bakın, burası İnsan Hakları Komisyonu, ismi üzerinde, İnsan Hakları Komisyonu. Dolayısıyla, İnsan Hakları Komisyonu üyelerinin de özellikle insan olması lazım.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Ne demek o ya?

VELİ AĞBABA (Malatya) – İnsan olması lazım.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Ne demek?

BAŞKAN – Bağırarak konuşamazsınız.

Veli Bey, bağırarak konuşamazsınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Üyelerimizin hepsi insan.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, ben biraz önce konuşurken, beğenirsiniz, beğenmezsiniz düşüncemi...

BAŞKAN – Elbette.

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...katılırsınız, katılmazsınız. Ben burada birçok arkadaşımın düşüncesine katılmıyorum ama ben kimsenin kafasına suyu alıp fırlatmıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, katılmadığımızı söyledik.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben kimsenin kafasına su fırlatmıyorum.

Değerli arkadaşlar, siz AKP milletvekillerisiniz.

Sayın İhsan Bey, yani böyle bir şey kabul edilebilir mi?

Benim görüşümü beğenmeyebilirsiniz, şiddetle eleştirebilirsiniz, belki zorunuza da gidebilir, ben bunları kabul edebilirim ancak böyle bir şey, böyle bir haydutluk, böyle bir eşkıyalık kabul edilebilir mi arkadaşlar?

İHSAN ŞENER (Ordu) - Tamam da tahrik...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, bak, yakışmıyor.

Tahrik de... Tahrik mi? Sen de beni tahrik et, sen de bana bağır, sen de beni eleştir.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Ama küfretmek, iftira etmek...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Küfretmek alçaklıktır!

İHSAN ŞENER (Ordu) – Ama nasıl iftira ediyorsun?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Küfretmek alçaklıktır arkadaşlar. Bakın, küfretmek alçaklıktır ama bunu yapmak da alçaklıktır.

Bunu bir milletvekili olarak kabul etmiyorum. Su atmak, şiddet kullanmak her zaman alçaklıktır.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Buyurun, siz de birkaç kelimeyle toparlayın.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Öncelikle, su attığım için doğru bir iş yaptığımı kabul etmem. Medeni insanlarız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Medeni insanlar yapmaz tabii!

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Diğer söylediği her sözü de fazlasıyla kendisine iade ediyorum, fazlasıyla iade ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Su atmak alçaklıktır.” diyorum, o kadar.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sen alçak oğlu alçaksın!

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Şiddet kullanmak alçaklıktır.” diyorum, o kadar. Öyle diyorum, üzerine alınan alınsın arkadaşlar.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Edebinle konuşacaksın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sana edep dersi veririm, bak, sana edep dersi veririm.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Kabahat sende değil!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bence de. Her devrin adamı!

BAŞKAN – Mehmet Bey, tamam.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Sayın Başkan, birkaç cümle de ben söyleyeceğim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, başkasına söz vermedim. Bu mesele yeteri kadar konuşuldu.

TUFAN KÖSE (Çorum) – İzninizle, hem bildiri hakkında konuşacağım, son cümle hem de bu yaşananlar hakkında söyleyeceğim.

BAŞKAN – Yok, bildiri hakkında görüşlerinizi aldım.

Bakın, arkadaşlar, gündemi ilerletmemiz lazım. Gündemle ilgili konuştuk ama meseleyi başka yere götürüyorsunuz, başka bir yere doğru gidiyor. Elbette, biz sizin ne söyleyeceğinize karışmayız ama...

TUFAN KÖSE (Çorum) – Sayın Başkan, toplantıyı siz yönetin ama...

BAŞKAN – Bakın, nasıl, hangi hitapla, nasıl hitap edeceğinize biz müdahale ederiz arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, nasıl hitap ettik? Allah aşkına, özür dileyim ben, ne dediysem söyleyin, özür dileyeceğim ben sizden.

BAŞKAN – Burada bağırarak kimseye hitap edemezsiniz Veli Bey.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nasıl hitap ettim söyleyin ki siz bana...

BAŞKAN – Burada kimseye bağırarak müdahale edemezsiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hakaret etmedik Sayın Başkan. siz mi yönetiyorsunuz, beyefendi mi yönetiyor?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Ben sözümü bitirmedim.

BAŞKAN – Toparlayın Mehmet Bey.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Şimdi, Suriye rejimini pirüpak olarak görebilirsiniz, bu sizin bakış açınızdır ama kendi Hükümetinizi “katil” diye suçlayamazsınız ve bu Komisyonun değerli üyelerine karşı sesinizi yükselterek konuşamazsınız. İtiraz ettiğim yer burasıdır. Suriye rejiminin katliamlarını aklamaya, paklamaya çalışmak sizin politik duruşunuzun gereği olabilir ama kendi Hükümetimizi “katil” diye suçlarsanız, sesinizi yükselterek konuşursanız, gerekli tepkiyi alırsınız.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Suriye rejimiyle düne kadar siz kardeştiniz. Ne alakası var ya!

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Su atmayı tasvip etmiyorum...

TUFAN KÖSE (Çorum) – Su mu atacaksınız bize ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hâlâ bizi suçluyorsunuz ya.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – ...ama öteki bütün suçlamaları... Neyse Sayın Bakanım, hepinizin huzurunda su atma eylemini kendime yakıştıramadığımı, kınadığımı belirtiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yakışıyor, yakışıyor.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sana çok şey yakışıyor da...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sana çok şey yakışıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, tamam...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Beni pisiğin içerisinde göremezsin, beni şiddetin içerisinde göremezsin, benim aldığım terbiye, yetiştığım ortam böyle.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Seninle muhatap olduğum için de ayrıca özür diliyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, tamam...

Veli Bey, Mehmet Bey...

Bir saniye, tamam, arkadaşlar...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi Suriye’deki işkence fotoğrafı hakkında gündemdeki bu bildiriye oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Bildiri kabul edilmiştir arkadaşlar.

3’üncü maddeye geçiyoruz. Ceza infaz kurumlarında inceleme yapılması amacıyla kurulan alt komisyonun yaptığı incelemeler sonucunda hazırladığı raporların görüşülmesi maddesine geçiyoruz.

3/A’da Antalya ilindeki ceza infaz kurumlarını inceleme raporunu görüşeceğiz.

Sayın Başkan buyurun, Ayşe Hanım.

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Başkanım teşekkür ediyorum.

Antalya ve Alanya cezaevlerinde Cezaevleri Alt Komisyonu olarak incelemede bulduk, arkadaşlarla gittik. Zaten rapor geniş kapsamlı olarak anlatıyor. Ben sadece sonuç kısmını sizlerle paylaşmak istiyorum:

Antalya ilindeki ceza infaz kurumlarının fiziki şartları kıyaslandığında çarpıcı bir orantısızlık gözlendi bizim tarafımızdan. Bu çerçevede Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun fiziki şartları bazı istisnalar dışında olumlu bulunurken, Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun şartları son derece olumsuz bulunmuştur. Bu farklılığın cezaların infazında adaletsizlik yarattığı düşünülmektedir.

Yine, Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki kalabalıklaşmanın tek başına insan hakkı ihlaline netice verici bir boyuta ulaştığı değerlendirilmektedir. Bu konuda acilen önlem alınması gerektiği hem oradaki ilgililere belirtilmiştir hem de bizim Komisyon raporumuzda bu gündeme getirildi.

Yine, ceza infaz kurumlarının inşasında engelli bireyler de düşünülmelidir. Mevcut kurumlar açısından engelli mahpusların yaşamlarını kolaylaştırıcı ve engelli ziyaretçilerin gözetildiği mimari değişiklikler hayata geçirilmelidir.

Mahpusların mevzuat değişikliği ve haklarına ilişkin bilgilendirilmeleri önem arz etmektedir çünkü bununla ilgili çoğu kez bilgiye ulaşamadıklarını, haklarını bilmediklerini ifade ettiler. Bizler de cezaevi sorumlularıyla görüştük, mutlak surette her koşulda bu tip bilgilendirici materyallerin bulunması gerektiğini belirttik.

Mahpus el kitabına ihtiyaç bulunmaktadır. Gerçi her mahpusa girerken bunu verdiklerini belirtiyorlar ama yine de belki bu tarz ihtiyaçlar varsa gözetilmelidir diye düşünüyoruz.

Antalya Ceza İnfaz Kurumu ve Tutukevleri İzleme Kurulu raporlarında işaret edildiği üzere, Antalya E Tipi Ceza İnfaz Kurumunda spor faaliyeti için ayrılmış açık veya kapalı bir mekân bulunmamaktadır. Bu eksiklik, ıslah çalışmalarını olumsuz etkileyecek önemli bir unsurdur.

Yine, Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu haricindeki diğer iki ceza infaz kurumunda mahpuslar fiziki şiddet gördüklerini belirtmiştir. Özellikle Antalya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yoğun bir şekilde dile getirilen "dayak" iddiaları Komisyonumuzca inandırıcı bulunmuştur. Bu iddiaların adli ve idari açıdan kapsamlı bir şekilde soruşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Dilekçelerin takibine imkân tanıyacak sorgu numarasının verilmemesi ortak bir şikâyet olarak dile getirildi. Mahpuslar özellikle şunu söylediler: "Bizler dilekçe veriyoruz Bakanlığa ya da mahkemelere ya da bazı kurumlara ya da Ceza İnfaz Kurumu Yönetimine fakat dilekçelerimizin akıbeti hakkında hiçbir şekilde bilgi alamıyoruz, bize dilekçe numarası verilmiyor, akıbeti nedir bilmiyoruz." şeklinde iddiaları vardı. Bununla ilgili, dilekçe hakkının Anayasa tarafından güvenceye alındığı hatırlanarak bu hakkın korunmasına ilişkin tedbirlerin alınması gerektiği hususu oradaki görevlilere de belirtildi.

Yine, Antalya ilinde hasta mahpuslara yeterli sağlık hizmetinin sunulmadığı tespit edildi. Aşırı kalabalıklaşma sağlık alanında yaşanan hak ihlallerinin temel sebebi. Ceza infaz kurumlarında kurum doktorlarının istihdamının ve kurumların sağlık teçhizatı yönüyle kapasitelerinin artırılmasının sorunu hafifleteceği düşünülmektedir. Çünkü birçok cezaevinde, Antalya'dakiler de dâhil, kurum doktorları bulunmamakta, sadece aile hekimleri gelip haftanın belirli günleri muayene etmekte fakat onun dışında tutuklu ve mahkumların dışarıda hastanelere gitmesi noktasında, sevklerde problemlerin yaşandığı sıklıkla dile getirildi. Burada da jandarmanın yetersizliğinden bahsedildi. Tabii ki sağlık sorunu beklemeye gelmez, bu konuda azami dikkatin gösterilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

9'uncu maddede de aynı şeyi belirtiyoruz zaten. Hastane sevk sürecindeki ayları aşan gecikmelerde jandarma personeli yetersizliğinin payı bulunmaktadır. Antalya Valiliğinin bu sorunu ivedilikle çözmesi beklenmektedir.

Çocuk mahpusların yetişkin ceza infaz kurumlarının bir bölümünde barındırılması yerine, çocuklar için inşa edilmiş ceza infaz kurumlarında barındırılması gerektiği düşünülmektedir.

Alanya L Tipi Açık-Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gelen ziyaretçilerin dışarıda yazın güneşin ve kışın yağmurun altında beklemek zorunda kaldığı özellikle tutuklu ve mahkumlar tarafından belirtilmiştir. Bu sorunun giderilmesiyle ilgili cezaevi yönetimine de gerekli uyarılar yapıldı fakat onlar bazı yerlerde bekleme alanları olduğunu da söylediler, bize gösterdiler.

Yine, Alanya L Tipi Açık-Kapalı Ceza İnfaz Kurumu idaresinin, özellikle mahpusların iş yurtlarındaki istihdamının artırılması yönündeki gayretlerinden memnuniyet duyulmuştur.

Psikososyal servisinde çalışan uzmanların sayıca artırılması ve karar alma sürecine etkin bir şekilde dâhil edilmeleri ıslah çalışmalarını olumlu etkileyecektir. Bu da Komisyonumuz tarafından gözlemlendi.

Ceza infaz kurumu personelinin dini inanışlarının gereği olan ve Antalya'nın mevsim şartlarına uygun kıyafet giyme talebinin karşılanması gerektiği düşünülmektedir. Özellikle burada kadın infaz koruma memurları, yaz dönemlerinde kısa kollu tişört giymek zorunda olduklarını, bu nedenle bu konunun dikkate alınmasını ve onların kendilerinin uzun kollu tişörtler giymek istediklerini belirttiler. Bu, ceza infaz kurumundaki infaz koruma memurlarının talebidir. Ayrıca personelin özlük haklarındaki iyileştirmenin nitelikli personel istihdamını artıracığı değerlendirilmektedir.

Sayın Başkanım, biz Antalya ve Alanya'daki incelemelerimizden sonra bazı hususların düzeltilmiş olduğunu gözlemledik, bu konuyla ilgili incelemelerimiz sonucunda ve takibimiz sonucunda bazı hususların, özellikle bunları belirtmek istiyorum, düzeltilmiş olduğunu noktasında.

Antalya E Tipi Kapalı İnfaz Kurumunda inceleme sonrası kaydedilen gelişmeler şöyle: İnceleme tarihî itibarı ile kapalı bölüm hükümlü, tutuklu, mahpus mevcudu 1.415 iken, Bakanlıkça yapılan planlama doğrultusunda yaklaşık 400 kişi farklı ceza infaz kurumlarına nakledilmiştir. İnceleme sonrası mahpus mevcudu 1.074'tür. Özellikle Antalya E Tipinde kalabalıklaşma büyük bir sorundu. Birçok tutuklu ve mahkûm merdiven atlarında, yerlerde yatıyorlardı, bunları bize gösterdiler, aşırı kalabalıklaşma vardı. Kurumun mevcudunun azalmasıyla birlikte insan yaşam kalitesinin yükselmesi için gerekli çalışmalara hız verildiği belirtilmiştir bize.

Kapalı bölümdeki 52 odanın tamamının badana, boya ve diğer tadilat işlemleriyle ilgili bir planlama yapılmıştır. Bu kapsamda 5 odanın tadilatı bitirilmiş, hükümlüler odalara yerleştirilmiştir. Geriye kalan odaların işlemlerinin en geç üç ay içerisinde bitirilmesi planlanmaktadır. Odalara ahşap ayakkabı dolabı ve ahşap mutfak dolabı imal edilerek takılmıştır. Bakanlık tarafından çelik dolap, yatak, nevresim tahsis işleminin gerçekleşmesi üzerine kurumda kullanılmayacak derecede kötü olan yaklaşık 300 eşya dolabı yenisiyle değiştirilmiş, kullanılacak durumda olanlar da boyanmıştır. Nevresim ve yatak eksikliği olan mahkûmlar için yaklaşık 600 nevresim takımı dağıtılmış ve yaklaşık 400 yatak yenisiyle değiştirilmiştir. Özellikle nevresim ve yataklar konusunda da bize bazı örnekler gösterdiler mahkûmlar. Gerçekten çok deforme olmuş, ortası çukurlaşmış ve yatılamayacak durumda olan yataklar vardı.

Yine 2014 yılı bütçesi kapsamında "Kapalı spor salonu ve açık halı saha yapılması için proje hazırlanmış olup, proje Bakanlığa sunulacaktır." deniliyor. Bu Bakanlığa sunulduğu zaman biz de bunun takipçisi olacağız.

Kurumda toplam 140 kamera ile görüntülenme yapılmakta olup, heyetin ziyareti sırasında dile getirilen kameranın görmediği noktalarda kötü muamelede bulunduğu iddialarına yönelik olarak bahsi geçen yerlere, başta müşahede bölümleri olmak üzere 6 adet daha kamera takılmış ve faaliyete geçirilmiştir. Özellikle kameraların görmediği kör noktalarda şiddet gördüklerini beyan ettiler tutuklu ve mahkûmlar. Buna yönelik o noktalara da...

BAŞKAN – Hangi cezaevinde o?

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Antalya E tipi.

BAŞKAN – E tipinde?

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – E tipinde yoğun bir şekilde fiziki şiddet görüldüğüne dair şikâyetler vardı Sayın Başkanım. Hemen hemen her koşulda bu dile getirildi.

Hükümlü ve tutukluların kurum içerisinde personel tarafından şiddete maruz bırakılmaları ile ilgili 2013 yılı içerisinde 4 adet şikâyet başvurusu yapılmış olup, bu şikâyetlere ilişkin disiplin soruşturması yapıldığı gibi, adli işlemler için Cumhuriyet Başsavcılığına intikal ettirilmiştir. Tabii, birçok şikâyet vardı şiddetle ilgili ama resmî olarak da başvurmamış birçoğu, herhâlde çekindiler, bilemiyoruz.

Antalya'daki raporlarımız bu şekilde Sayın Başkanım, saygıyla sunarız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Cezaevi Alt Komisyonumuz son bir ayda gerçekten çok etkin incelemelerde bulundu. Antalya'da üç ayrı cezaevini incelediniz şimdi bahsettiğiniz gibi. Daha sonra Ankara Çocuk Cezaevine gittiniz. Yine daha sonra Kırıkkale Cezaevini ve ardından da Ankara Numune Hastanesini, oradaki mahpus koşullarını incelediniz. Teşekkür ediyoruz gerçekten bu emeklerinizden dolayı katkı veren üyelerimize, uzmanlarımıza.

Antalya'da hemen siz geldikten sonra biz de Genel Müdürle sıkı bir çalışma içerisine girdik ve burada gerçekten diğer cezaevlerinden ayrılan bir olumsuzluk vardı. Yani diğer cezaevlerinin durumu iyi ama aşırı kalabalıklaşmadan başlayarak bir sürü sıkıntı vardı. Peyderpey yeni adımlar atıldılar, bu manada da sizin çalışmalarınızın karşılığı bir nebze orada görülmüş oldu.

Teşekkür ediyoruz emeğiniz için.

Söz isteyenlerden... Veli Bey...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Antalya cezaevinde yaşananlar için bir muhalefet şerhi yazdık. Bu yaşananlar, tabii, bu konuştuğumuz, yazdığımız şeyler sadece Antalya Cezaevine mahsus değil, gezdiğimiz bütün cezaevlerini de kapsayacak şekildedir. Öncelikle birçok cezaevinde kapasite sorunu yaşanmaktadır, sıcak su sorunu yaşanmaktadır.

Ayrıca Türkiye'deki bütün cezaevlerinde, Hükûmetin Türkiye'ye dayattığı şeyleri, cezaevi yönetimleri de cezaevinde yatan mahkûmlara dayatmaya çalışmaktadır. Tek sesli, çok kanallı bir medya dayatmaktadır. Bu cezaevlerinin tamamında, Türkiye'deki tüm

cezaevlerinin tamamında, Türkiye'deki tüm cezaevlerinin tamamında Halk TV, İMC, Cem TV, Hayat TV, Ulusal Kanal istenmesine rağmen izletilmemektedir. TV kanalları maalesef tek tiplendirilmiştir. Belgesel kanallarına dahi yer verilmemektedir.

Birçok cezaevinde olduğu gibi bu cezaevinde de –hangi mantığın ürünüdür- keyfi olarak 6 kitap sınırlaması bulunmaktadır.

Yine, defalarca gündeme gelmesine rağmen, çıplak arama Türkiye cezaevlerinin gerçeğidir: “3 kere eğil, eğilirken de öksür, çırılçıplak soyun...” Maalesef bütün cezaevlerinde olduğu gibi Antalya Cezaevinde de bu uygulama yapılmaktadır. Kadınlar-erkekler ayrılmadan, cezaevinde, tekrar ediyorum, 3 kere çömlterek oturturup, çırılçıplak soyup bu uygulama yapılmaktadır.

Ayrıca mahkûm yakınlarına, ailelerine yönelik de birçok cezaevinde cezaevlerine girişinde “ince arama” uygulanmaktadır. Sütyenler çıkarılmakta, iç çamaşırlar çıkarılmakta, bakılmaktadır.

Antalya Cezaeviyle ilgili, özel olarak, yabancı mahkûmların iletişim hakları ihlal edilmektedir.

Mahpuslar yemeklerden memnun değildir. Açık görüş sınırlandırılmıştır. Hasta sevkleriyle ilgili çok çeşitli problemler yaşanmaktadır. Kalp hastası olan bir mahpus iki yıl, beyin tümörü olan başkası yedi ay, diş muayenesini bekleyen de bir buçuk yıl beklemektedir.

Halılı oda Türkiye cezaevlerinin gerçeğidir, halılı oda Türkiye cezaevlerinin kara kutusudur.

Yine, bütün cezaevlerinde olduğu gibi bu cezaevinin de en büyük problemlerinden birisi, belki, çözülmesi gereken en büyük problemlerden birisi, ailelere olan uzaklıktır. Birçok insan çocuklarını beş yıl görememiştir, annelerini üç dört yıldır görmeyen mahkûmlar bulunmaktadır.

Yine, diğer cezaevlerini kapsayacak şekilde, odalar dubleks olduğu için cezaevi koşullarında engelliler ve yaşlılar yaşamlarını sürdürememektedir.

Kameralarla hem bahçelerde hem özel alanlarda insanlar izlenmektedir.

Kıyafet yönetmeliği maalesef Türkiye cezaevlerinde sadece ve sadece erkeklere göre hazırlanmış, kadınlar için bu kıyafet düzenlemesi, kıyafet sınırlandırılması düşünülmemiştir.

Bu cezaevinde koğuş ağası sistemi hâkimdir. Hemşehircilik mahpuslar arasında yaygındır, bazı mahpuslar bu ayrımcı ortamdaki şikâyet etmektedir.

Cezaevinde keyfi yasaklar yaygın olarak uygulanmaktadır. Keçeli kalem yasak, kalemtıraş yasak, cam bant yasaktır.

Mahpusların üretim yapabilmesi için gerekli şartlar sağlanmamaktadır. Orada kalan üniversite öğrencisi bir kız bileklik yapmak için ip istediği hâlde verilmemektedir ancak çamaşır ipi verilebilmektedir. Antalya L Tipi Cezaevinde geçtiğimiz yaz tecavüz iddiasıyla bir inceleme yapmıştık, orada bir tecavüz iddiası vardı, o iddiadan sonra şartların düzeldiğini gördük. Yeni gelen müdürden mahkûmların memnun olduğunu gördük. Sadece orada sıcak sudan kaynaklanan bir problem var. Ayrıca hasta sevkleri konusunda sorun yaşanmaktadır.

Yine, Türkiye cezaevlerinin gerçeği olan sakal bırakmak izne tabidir, dilekçeyle sakal bırakabilirsiniz, dilekçe vermeden sakal bırakamazsınız. Ayrıca bu cezaevlerinin tamamında, Türkiye'deki bütün cezaevlerinde olağandışı sakal uygulaması vardır. Olağan dışı sakal cezaevinin keyfine göre yaşanmaktadır. Olağan dışı sakal nedir, onu da bilemiyoruz. Örneğin Cübbeli Ahmet'in sakalı olağan mı, değil mi, olağan dışı mı veya Salih Mirzabeyoğlu'nun sakalı olağan mı, değil mi? Onu da tartışmak gerekiyor. Bu sakal uygulamasına, sakal yaşağına derhal son verilmelidir.

Yine, burada, belki Türkiye cezaevlerindeki ikinci mahkûmiyeti yaşayan LGBT bireyleri vardır. LGBT'ler Antalya Cezaevinde de ikinci bir tecridi yaşamakta, bunların hem görüş hakları hem etkinlik hakları ellerinden alınmakta, ayrıca bütün mahkûmlara uygulanan açık cezaevinden bunlar faydalanmamaktadır. LGBT'yle ilgili mutlaka İnsan Hakları Komisyonunun ciddi bir araştırma yaparak bu insanların cezaevlerinde şartlarının düzeltilmesi gerekmektedir.

Yine engelliler ve cezaevinin ötekileri dediğimiz insanlar ile ilgili de gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Yine bu cezaevinde de maalesef, Halk TV, İMC TV, Cem TV, Yol TV, Hayat TV ve Ulusal TV izletilmemektedir.

Antalya E Tipi Cezaeviyle ilgili görüşlerimiz: Bugüne kadar bizim görmüş olduğumuz en kötü cezaevlerinden biridir. Cezaevinde üst üste yatılmakta, cezaevinde bazen merdiven aralarında, bazen merdiven boşluklarında, bazen tuvaletin önünde yatan mahkûmlara rastlanmaktadır. Aşırı bir yoğunluk vardır.

Ayrıca cezaevlerinde askerî disiplin hâkimdir, tek silah hâlinde yürütülmekte, “hazır ol” da bekletilmekte.

Bir Hükümet uygulaması olarak çıplak aramayı bu cezaevinde de görmek mümkündür. Mahpuslar, Bakanın “Utandırmadan arıyor.” söylemine şöyle cevap vermişlerdir, “Otuz saniye yaşadığımız şey belki bizim ömrümüzden gidiyor.” demiştir çıplak aramayla ilgili. Çıplak arama insanların çok zoruna gitmektedir.

50 kişilik bir koğuştta sadece bir tuvalet, bir banyo bulunmaktadır. Haftada iki gün tıraş zorunluluğu vardır. Cezaevinde insanın dışında, fare, hamamböceği, böcek çok yaygın olarak görülmektedir. Yemeklerin kalitesi son derece kötüdür. Revire çıkmak uzunca süre beklenmektedir. Mahkûmlar talep etmelerine rağmen bu cezaevinde de, diğer cezaevlerinde de olduğu gibi iletişim hakları ellerinden alınmaktadır. Ayrıca bu cezaevine özel olarak gelen elektrik parası, 280 TL ile 300 TL arasındaki elektrik parası da maalesef mahpuslar tarafından karşılanmamaktadır.

Cezaevinde kurulan müşahede odasında mahpuslara dayak atılmaktadır. Bu cezaevinde dayak normal bir uygulama hâline gelmiştir. Dayak yemeyen mahkûm yok gibidir, sadece özel bir koğuşt bulunmakta, o özel koğuşt dışında bütün mahkûmlar orada dayak yemiştir. Biz bu koğuştta sorduğumuz zaman, “Dayak yemeyen insan var mı?” dediğimiz zaman elini kaldıran kimse olmamıştır.

Cezaevlerinde yemeklerin pişmediği ifade edilmektedir. Balık yapıldığı zaman mahkûmlar ona “suştı” demektedir balık pişmediği için. Birçok ihtiyacı kantinden almak zorunda bırakılan mahkûmlar maalesef kantinin de yetersiz olduğunu söylemektedirler.

Aileleri de uzakta bulunan mahpusların görüşü sıkıntılıdır. Adana’daki çocuklarını bir buçuk yıldır, Isparta’daki ailelerini iki buçuk yıldır göremeyen mahpuslar vardır.

Cezaevinde su sıkıntısı mevcuttur.

Sonuç olarak, özellikle, teknolojinin geliştiği, x-ray cihazlarının insan vücudunun içini dahi gördüğü bir ortamda hâlâ çıplak arama uygulamasının olması bir Hükümet politikasıdır. Bu politikaya son verilmelidir. Kadınların 3 kere eğilip doğrultulması, erkeklerin 3 kere eğilip doğrultulması, çocukların üç kere eğilip doğrultularak öksürtülmesinin hiçbir insan hakkıyla ilgisi bulunmamaktadır. Çıplak aramaya derhâl son verilmelidir.

Mahpusların iletişim özgürlüğü sağlanmalıdır. Türkiye’deki gibi, Hükümetin Türkiye’ye dayattığı tek sesi -tekrar söylüyorum: tek sesi- çok kanallı uygulamaya son verilmeli, muhalif kanallar, Hükümetin fikrine uymayan kanallar da izletilebilmelidir. Örneğin, Hilal TV serbesttir ama Halk TV yasaktır, İMC yasaktır.

Ekonomik durumu kötü olan insanların elektrik faturaları mutlaka karşılanmalıdır. Ayrıca, devletin Devletin bu konuda önlem alması gerekmektedir. Cezaevlerinin kara kutusu olan “halılı oda”, “süngerli oda” âdeta mahkûmları cezalandırmak için bir oda hâline gelmiştir. Bütün cezaevlerinde kiminde halılı oda, kiminde süngerli oda, kiminde misafir odası tabiri altında bu odalar bulunmaktadır.

Cezaevlerinde bir disiplin uygulamasına dönüşmüş şiddet bir an önce son bulmalıdır. Maalesef şiddet, bazı cezaevlerinde bir disiplin aracı hâline gelmiştir.

Cezaevi İnsan Hakları Komisyonunun da yapmış olduğu şeyler sözde kalmamalıdır. Geçtiğimiz günlerde bir ziyarette bir mektup aldım -o mektubu da alt komisyona vereceğim- biz gittikten sonra bize konuşan mahkûmun koğuşunun değiştiği, zorlandığı söylenmiştir.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Nerede?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tam bilmiyorum. Mektupta var. Ben iletirim size.

BAŞKAN – Toparlayın...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim, sözüm bitti benim.

BAŞKAN – Tufan Bey, buyurun.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, mahkemeler bir ceza veriyor mahkûm ediliyor. Biz diliyoruz ki, tabii ceza infaz rejimleri de ikinci bir ceza hâline gelmesin.

Ben bunu yazılı olarak da vereceğim ama şimdi sözlü olarak da ben söyleyeyim. Belki belli fiziki şartları düzeltmek çok kolay değil çünkü sürekli mahkûm sayısı artıyor, tutuklu sayısı artıyor. Bu, ülkenin genel sorunlarının cezaevlerine yansması ama Örneğin çıplak aramanın ya da eğilip kaldırarak aramanın ya da öksürtmenin bir güvenlik zorunluluğu olup olmadığının İnsan Hakları Komisyonunca Adalet Bakanlığına sorulmasını, bunun yanı sıra haberleşme özgürlüğü, bunun kapsamında haber alma özgürlüğü de temel bir insan hakkıdır, cezaevlerinde hangi kanalların izlendiği, hangi yazılı basın cezaevlerinde okunabildiğinin Adalet Bakanlığına sorulmasını Komisyon Başkanlığınız tarafından, yayınlanmayan, yayına alınamayan televizyonlar varsa, görsel yayın organları varsa ya

da içeri alınmayan yazılı basın elemanları varsa –eleman derken yani yazılı basın ürünleri varsa- bunun sebeplerinin sorulmasının, Başkanlığınızca Adalet Bakanlığından sebeplerinin öğrenilmesini, inandırıcı bir gerekçesi yoksa da aynı şekilde İnsan Hakları Komisyonumuz tarafından Adalet Bakanlığına bu yayınların da izlenmesi, yazılı basının da içeride takip edilmesi için gerekli girişimlerde bulunulmasını talep ediyorum.

Bunu yazılı olarak da vereceğim size.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, burada hakikaten cezaevleri konusunda İnsan Hakları Komisyonu ciddi bir çalışma yapıyor hem içeride yapıyor hem de Avrupa’da. Zaman zaman Avrupa’ya gittiğimizde de Avrupa’daki cezaevlerini geziyoruz ve yayınlıyoruz.

Şimdi, bizim objektif olmamız gerekir ve bunu sağlamaya çalışıyoruz. Bazen olmamış bir olayı olmuş gibi göstermek bir defa kendimize haksızlık olur. İkincisi, ülkemize haksızlık olur. Orada yatan insanlara da haksızlık olur. Zaman zaman bu tür şeylerle karşılaşıyoruz.

Eğer biz bir şeyi, bir olayı görmüşsek ve yazmamışsak, bir kötülüğü yazmamışsak bunu sizin vicdanınıza havale ediyorum. Ama benim de katıldığım incelemelerde nerede bir eksiklik varsa bunları raporlarımızda derçetmişizdir ve bunu Adalet Bakanlığına, genel müdürle çata çat mücadele ederek bu konuda bu işin düzeltilmesi için uğraşmışızdır.

Ancak, bakın, mesela, şimdi, bu rapor, Sayın Veli Ağbaba’nın da katıldığı sanırım bir incelemeden alınmış bir rapor. Raporun spotu şu: “Pozanti’daki tecavüz vahşeti Antalya’da tekrarlandı. Pozanti’dan sonra Antalya’da da çocuklara tecavüz edildiği ortaya çıktı.” Şimdi, bu spotla verilen bir rapor bu.

Bizim L tipi cezaevini incelerken sizler de vardınız, aramıza sizler de katıldınız. Burada da “Böyle bir tecavüz olayının olmadığı adli tıp kurumunca tespit edilmiştir.” diyor. Şimdi, hakikaten bu tür incelemeler yaparken arkadaşlar, olmayan bir şeyi varmış gibi göstermek gerçekten bizim yaptığımız işi de örseler. Yarın biz hangisi ciddi, hangisi yalan, hangisi doğru, hangi olayın üzerine gideceğiz, hangi olayın üzerine gitmeyeceğiz, bunu belirlemekte, bunu ayarlamakta zorlanabiliriz.

Dolayısıyla, cezaevi gibi ciddi bir konuda -yani orada insanlar çünkü tutsak, kendilerini ifade edemiyorlar- oradan gelen bir rivayeti tahlil etmeden bu şekilde raporlaştırmak uygun değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz çocukların ifadesini okudunuz mu Başkanım?

BAŞKAN – Bir dakika... Okudum.

Bakın, biz bu davadan dolayı Şakran Cezaevine bir ayda 3 sefer gitmek zorunda kaldık. En sonunda çocuklar bize dediler ki, neredeyse yüzümüze küfür ettiler. “Ya bizim de onurumuz var arkadaşlar. Bu iddiaları çıkanların...” diyerek başlayan bir sözle girdiler olaya. Dolayısıyla ben elbette cezaevindeki en ufak bir ihlalin araştırılması ve ortadan kaldırılmasından yanayım. Ama olmayan bir şeyi bu şekilde abartarak lanse etmek bu ülkeye haksızlık arkadaşlar.

Bakın, biz, Belçika cezaevlerini de gezdik, Hollanda cezaevlerini de gezdik. Çıplak arama orada kanunlarda da yazılmış bir şey. Bizim de kanunumuzda olan bir şey. Dedik ki: “Burada, çıplak arama var mı sizde, Belçika’da?” “Nasıl bir soru?” dediler “Çıplak aramanın Hollanda’da, Belçika’da olmaması gibi böyle bir şey olabilir mi?” Aramalarda ortaya çıkan bir standı gösterdiler bize. Her türlü madde çıkmış, bıçak, silah, jilet vesaire. Orada sergilemişler.

Biz burada ne yapıyoruz? Diyoruz ki: Çıplak aramayı insan onuruna uygun yapın. Nitekim son uygulamalarda bize diyorlar ki: “Bir ameliyat önlüğü giydiriyoruz. Bu ameliyat önlüğünün içerisinde bir arama yapılıyor.” Farklı bir uygulama varsa onu direkt telin edelim, eleştirelim, ortadan kaldırmak için mücadele edelim. Ancak bir abartılı söylemle bunu yaparsak... Bu kanunlarda var. Avrupa standartlarında da var. Yani “Bu olmasın” demek şu anda, güvenlik açısından baktığımızda mümkün değil. Ama bunu insanileştirebilir miyiz? İnsanileştirelim arkadaşlar. Yani bakın, inanın, artık bu Komisyon, neredeyse yüzde 50’sini cezaevlerinden gelen şikâyetlere ayırıyor. “Su kesildi.” diye telefon geliyor, benim uzmanım yarım saat sonra cezaevindeki müdürü, savcıcıyı “Orada su kesilmiş arkadaşlar, bakın.” diye arıyor. Yani ben kendi köyüme bile bu kadar ilgi gösteremiyorum.

Şimdi, böyle bir durumdayken eğer hakikaten burada denen bir rivayeti, bu belki manipülasyon için gönderilmiş olabilir, belki birtakım farklı amaçlar için gönderilmiş olur, bunları tahlil etmeden verirsek, gerçekten, başta oradaki insanlara yazık, ülkemize yazık, bizim yaptığımız emeklere yazık arkadaşlar.

Bakın, bizim Komisyonumuzda her gruptan insanlarımız var. Hangi cezaevine gitmek istiyorsanız arkadaşlar, derhâl ertesi gün gidebilirsiniz, gitmeniz de gerekir. Çok güzel çalışmalar yapıyorlar. Ama lütfen manipülasyonlara biraz kendimizi kapatalım diyorum.

Tekrar gündemimize devam ediyoruz.

Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Başkanım, bu Antalya L tipindeki tecavüz iddiasıyla ilgili bir şey söylemek istiyorum.

Şimdi, biz orada bu konuyla ilgili de bilgi aldık. 22 yaşında mağdur olduğu söylenen kişi, olayın gerçekleştiği söylenen E-22 koğuşuna “Akrabam var.” diye kendi isteğiyle geçiyor başka koğuştan. Sanık sıfatıyla soruşturmaya konu olan şahıs ve mağdur yakın arkadaşlar. Hatta şöyle söyleniyor: “Baba-oğul ilişkisi vardı aralarında. Böyle yakınlardı.”

BAŞKAN – Bir defa çocuk değil yani. 22 yaşında bir adamdan bahsediyoruz.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – 22 yaşında.

Ama sanığın baskın karakterde olduğu söyleniyor. Adli tıp kurumu raporlarında tecavüz, taciz iddiaları ispatlanamamış, tıbbi bulgu yok. Tıbbi bulgu olmamasına rağmen, soruşturmaya hâlen devam ediliyor. Adli soruşturma kapsamında hiçbir kanıt ulaşılmıyor. Netice olarak, “Cinsel ilişki yaşandıysa bile bunun rızaya dayalı olduğu sonucu çıkarılabilir.” deniliyor. Böyle bir durum söz konusu. Onu da özellikle paylaşmam gerekiyor.

Biraz önce arkadaşlarımızın söylediği konuların birçoğu zaten raporumuzda vardı. Ben şunu söylemek istiyorum, Veli Bey sakalla ilgili bir husus söyledi: Tabii ki sakalla ilgili husus genel bir yasaklama değil. Bazı cezaevlerinde kendilerine iş edinmiş infaz koruma başmemurları, işte sakalı kesseniz, şey yaparsanız daha düzgün olur şeklide söyledik diyorlar, bazı yerlerde de sakallı insanlar vardı. “Siz herhangi bir şekilde baskı yapıldı mı sakalınızı kesmenizle ilgili?”, “Hayır, ne münasebet. Böyle bir şey yok.” dediler bazı mahkûm ve tutuklular. Bunlar istisnai durumlardı. Onu da özellikle belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Onları eleştirdik, Osmaniye raporumuzda vardır. Ağır eleştirdik öyle bir uygulamayı. Nitekim uygulama Osmaniye’de kalktı. Varsa gene eleştiririz.

Evet...

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Şimdi, çıplak aramayla ilgili, sizin de söylediğiniz gibi, her yerde aynı şekilde dile getirildi. Ama burada yanlış anlamaya mahal vermemek için, Sayın Veli Ağbaba “Kadın erkek gözetilmeksizin” dedi, burada, yani kadın ve erkekler aynı anda değil, bunu özellikle söylüyorum, kendisi o anlamı...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii, ben de öyle dedim.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Hayır, ben biliyorum öyle olduğunu da, belki yanlış anlaşılır diye, kadınları kadınlar, erkekleri de erkekler arıyor ve küçük giyinme soyunma odaları var, orada arıyor.

Belki bizim burada yapmamız gereken, bu küçük “ameliyat önlüğü”, “hastane önlüğü” dediğimiz materyallerin bütün cezaevlerine gitmesini hızlandırmak. Bazı cezaevlerinde başlanmış bu, ama bazılarında henüz yok. İşte, alt araması yapıyoruz, sonra üst araması yapıyoruz şeklinde, iç çamaşırıyla olduğu söyleniyor, ama bu genel olarak yapılıyor.

Elektrik parasının çok olmasından gerçekten yakınıldı, bazıları “Bizim hiçbir gelirimiz yok, elektrik parası çok fazla geliyor.” dedi, bazı aylar arasında yoğun farklar olduğu söylendi.

Ben şunu söylemek istiyorum, Antalya’daki cezaevini incelerken biz, kafeterya, cezaevi kantinine gelen malzemeleri gördük koridorda ya da onların sayımını yapıp yerleştiriyorlardı. Gerçekten abartmıyorum, bizim marketlerden aldığımız ürünlerden çok daha kaliteli gördüm ben, özellikle taze sebze ve meyvenin, bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Yazılı basında da istedikleri gazeteleri okuduklarını gördük, hepimiz beraber gördük, Aydınlık, Yurt ve benzeri. Televizyonlarda da 24-25 kanalın izlenebildiği söylendi, bazı konularda da özel istek olursa, cezaevine bildirilirse dilekçeyle kanalların açılabilirdiği söylendi. Şimdi, Veli Bey’in söylediği gibi, İMC, Ulusal Kanal, Halk TV, Cem TV gibi TV’lerin, şayet bu anlamda yazılı bir şekilde istek varsa, o konuda da sanırım gerekli duyarlılığı gösteriyorlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, kim ne seyretmek istiyorsa onu seyretsin ya!

Biz gidiyoruz, bakın, ben Azadiya Welat gazetesini cezaevinde gördüm, yani buralarda görmüyorum, ama orada...

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Ben de görmediğim yayınları gördüm cezaevlerinde.

BAŞKAN – Azadiya Welat gazetesi var, yani orada gördüm ben, öyle bir gazete olduğunu da yani dört-beş yıl önce...

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Hani “Bunu soralım.” dedi ya beyefendi, o konuda bizim mevcut bilgilerimiz vardı zaten.

BAŞKAN – Yani o girebiliyorsa o cezaevine, girmelidir, her türlü yayın girsin arkadaşlar, bundan her hangi bir şeyimiz yok bizim.

Evet, bu konuda söz isteyen?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben söz istiyorum.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, sanırım biraz önce o çıplak aramayla ilgili, tecavüzle ilgili herhâlde bizim raporlarla ilgili konuştunuz siz.

BAŞKAN – Şimdi, şunu dedim Veli Bey, bakın, zaman zaman siz bireysel çalışma yapıyorsunuz, sizi tebrik ediyorum, ama dedim ki “Bu cezaeviyle ilgili açıklamalar yapılırken -biraz ortaya konuştum, size değil- arkadaşlarımızın dikkatli olmaları lazım.” Orada insanlar yaşıyorlar, kendilerini ifade edemiyorlar dışarıya karşı...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Anladım, tamam.

BAŞKAN – Ana babaları var, etraftaki insanlar var, Türkiye'nin çabaları var, işte, burada düzeltmeye çalışıyoruz, Komisyonumuzun çabaları var, gerçekten neredeyse mesaimizin yüzde 50' sini buraya hasrediyoruz, ama olmayan bir şeyin olmuş gibi, hatta abartarak yansıtılmış olması, bu sefer bu çalışmaları akamete uğrattıyor, değersizleştiriyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, ben onu bizimle ilgili söylemediğinizi kabul ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle söyleyeyim, ben sizden şöyle örnek verdim, sizin şu raporunuzdan, bakın, “Pozanti’deki tecavüz vahşeti Antalya’da tekrarlandı. Pozanti’den sonra Antalya’da çocuklara tecavüz edildiği ortaya çıktı.”

Şimdi, bu sizin raporunuzun başlığı ve spotu. Şimdi, bir de sizin de katıldığınız aynı cezaevinin resmî incelemesi var. Burada da “Böyle bir tecavüz olmadığı ortaya çıktı.” deniliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Rıza” diyorlar Sayın Başkan, rıza, rıza, “Rıza var.” diyorlar.

BAŞKAN – Efendim, şimdi, bakın...

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – “Varsa bile” deniliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Oradaki başgardıyan böyle bir şey...

BAŞKAN – Veli Bey, siz hukukçusunuz...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok, ben hukukçu değilim.

BAŞKAN – Pardon, özür dilerim o zaman, çocuk ne demek, 22 yaşında adam ne demek, yine onların ayırımını bilirsiniz. İkincisi, tecavüz ne demek, rıza ne demek, onu da bilirsiniz, yani bunda hukukçu olmaya gerek yok. O bakımdan, şimdi, buradan bir örneklemeyle gittim.

Şimdi, cezaevi konusu hassas bir konu, gerçekten gayret sarf ediyoruz cezaevlerimizi iyileştirmeye, ama burada konu cezaevi oluyorsa, cezaevinde yatan insan oluyorsa eğer, biraz daha dikkat diyorum. Benim ricam bu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben, şimdi bir iki şey söylemek istiyorum bu konuyla ilgili.

Bizim o Antalya raporu, bir şikâyet üzerine gittik biz, yani her gittiğimiz şeyin de üzerine atlamıyoruz. Oraya gidildi, konuşuldu, farklı şeyler de söylendi, o raporun devamını da okursanız. İşte, o büyük olanın masaj yaptırdığı, farklı şeyler yaptırdığı falan da söylendi. Hatta bu kişinin psikolojik ilaçlarını biriktirip çocuğa verdiğini falan söylüyor, çocuğun ifadesinde böyle, çocuğun anlattıkları bunlar, cezaevi yönetimi de bunun bir tecavüz değil, bunun rızayla olan bir ilişki olduğunu söyledi. Sadece oradaki bizim yanışımız herhâlde, “çocuk” yerine “genç” dememiz lazım, ama orada savcılık da soruşturdu, savcı da kabul ediyor ayrıca bunu Ayşe Hanım, savcı da bu soruşturmayı...

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Soruşturmanın devam ettiğini söylüyorlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet, bilgi verdi, “Biz rıza olduğunu düşünüyoruz.” dedi, bizzat savcı söyledi. Ayrıca...

BAŞKAN – “Öyle bir şey varsa rızadır.” diyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama savcı da böyle söylüyor, ifade var, savcının şeyini okuyun Başkanım, savcıya bakın...

BAŞKAN – Tamam, devam edelim, evet.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, bir başka şey, biz şimdi orada gördüklerimizi söylemek zorundayız. Bu çıplak arama olmayan cezaevi yok gibi, bazen siyasi mahkûmlar direnince, eğer zorla soyulmuyorsa çıplak arama yapılmıyor.

Ben size birkaç örnek vereyim gittiğim cezaevlerinden, örneğin Kandıra Açık Cezaevinde üniversitede okuyan bir kız var, meslek yüksekokulunda. Açık cezaevinden izin alabiliyorsunuz üniversiteye gitmek için, okulda da cezaevi şartlarının aynısına uymak zorundasınız. Kız her gün cezaevine girerken -Ankaralı genç bir kız, ismi de var bende- çıplak arama, yani eğil, otur, kalk, çırılçıplak oturuyor, kalkıyor.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Peki, neden yaptırıyorlar?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Cinsel organında uyuşturucu var mı diye yaptırıyorlar. Yani böyle.

Şimdi, maalesef, bu cezaevinin gerçeği, ben gittiğim bütün cezaevlerinde bunu gördüm, bunu bütün herkes sizin de huzurunuzda söylüyor.

Yine Karataş Kadın Cezaevinde siyasiler direndiği için yaptırılmıyor çıplak arama. Bu uygulama bizim kanunumuzda var, bir şey demiyoruz, “kanunsuz” demiyoruz zaten, oradaki müdürler de “Kanuna göre yaptık.” diyorlar.

Bu cezaevindeki çıplak arama, “oyuk araması” mı dersiniz, “ince arama” mı dersiniz, bu uygulama, maalesef, bütün cezaevlerinde hem kadınlara hem erkeklere uygulanan bir şey.

Şimdi, bu sakal uygulamasına “Genelgede var.” diyorlar. Bizim Türkiye cezaevlerinde çok farklı uygulamalar var. Aslında idarenin keyfiyeti bir yönetim tarzı hâlini almış. Bir cezaevinde, geçtiğimiz gün gittiğimiz cezaevinde 6 kitap sınırlaması var, geçtiğimiz hafta gittiğimiz Kırıkkale Cezaevinde kitap sınırlaması yok. Sincan F1’de kitap sınırlaması var, Sincan F2’de kitap sınırlaması yok. Yani böyle birçok cezaevinde o yazılan şeylerden kaynaklı birçok değişik uygulama var, birazdan Kırıkkale Cezaevi Raporu görüşülünce ortaya çıkacak, ama maalesef düzeltme yok. Yani örneğin siz diyorsunuz Azadiya Welat’ı okuyor, İMC’yi seyretmesinde ne sakınca var?

BAŞKAN – Hayır, seyretmesinde ne sakınca var, seyretsin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bence de yani, ama, bakın, maalesef, buradaki uygulamalar cezaevine de yansıyor. Sadece bir cezaevinde, Diyarbakır Cezaevinde milletvekillerinin kaldığı cezaevinde İMC serbest, diğer hiçbir cezaevinde Halk TV, Ulusal TV, Hayat TV, Yol TV, Cem TV gibi muhalif kanalların hiçbiri, maalesef, istenmesine rağmen -anket yapılıyor- çoğunluk istemesine rağmen gösterilmiyor.

BAŞKAN – Evet, peki arkadaşlar, sanırım başka söz yok bu konuda.

Şimdi, Antalya Cezaeviyle ilgili raporları oylamaya sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Evet, bu rapor kabul edilmiştir.

Şimdi, Ankara Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu’nun görüşülmesine geçiyoruz.

Evet, bu konuda söz isteyen?

Ayşe Hanım, bu Ankara Çocukla alakalı ister siz bilgi verin, isterse başka bir arkadaşımız biraz bilgi versin, yani fark etmez.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Ben verebilirim.

BAŞKAN –Evet, Kerim Bey, siz bilgi verin biraz.

Buyurun.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Sincan’daki çocuk cezaeviyle ilgili şikâyetler üzerine yine bir heyet olarak gittik. Öncelikle çocuklarla görüşmelerimiz oldu. Tabii, çocuklar konuşurken farklı, birbiriyle çelişen söylemleri de vardı. Biz çocukları ayrıntılı bir şekilde dinledik, sonra yöneticilerle hiçbir konuda ayrıntıya girmeden kamera görüntülerini izledik.

Kamera görüntülerinde infaz koruma memurlarının içeri girdiğini, 4-5 kişi, onlarla belli bir süre konuştuklarını, bir tartışma olduğunu, kendileri bir arkadaşlarının hasta olduğunu ve üst katta olduğunu ifade ediyorlardı. Sayım yapılacağını, gardiyanların illa o şahsın da inmesi gerektiğini söylediğini belirttiler. O tartışma sırasında -net bir şekilde görüntülerde izleniyor- gençlerden biri bir infaz koruma memuruna şiddetli bir kafa atıyor. Onun üzerine...

BAŞKAN – Kaç yaşında bunlar?

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Bunlar 16-17 yaşındaki gençler doğrusu. Yani çocuk dediğimiz, 8-9 yaşındaki çocuklar değil, 16-17 yaşındaki gençler.

Sonra o üstteki hasta dedikleri şahıs da geliyor. O baş memura girişiyor herhâlde ama ciddi bir kavga başlıyor, bunlar saldırıyor daha çok yani şiddetli bir darbe alan infaz koruma memuru da durdurmaya çalışıyor. Sonra arbeye devam ediyor, yardım geliyor, bunları tek tek alıp götürüyorlar ama görüntülerde şunu algılayabiliyoruz; karşı koşuşturma kapı açılınca bir işaretleme oluyor iki koşu arasında. Sonra diğer koşuşturma kameralarda, onlar işte barikat ayarlıyorlar, üst kata çıkıyorlar, üst kattaki kamerayı kırıyorlar. Önce bir darbe vuruyor, kırılmıyor, çekmeye devam ediyor, sonra tekrar vurup onu da kırıyorlar oradaki görüntüler oluşmasını. Tabii “Biz yakacağız burayı.” diyorlar. Yangına yönelik şeyler getiriyorlar, su olması gerekiyor.

Bizim edindiğimiz kanaat şu: Yani, bunlar 16-17 yaşındaki gençler, kendi aralarında muhtemelen bir eylem yapma kanaati oluştu. Onu fiiliyata geçirdiler, olay bu şekilde gelişti. Doktor raporlarını da inceledik. Karşılıklı her iki tarafta da “hematom” dediğimiz

işte morarma, sıyrıklar, lezyonlar, ufak tefek bu şeyler tespit edilmiş hem genç çocuklarda hem de infaz koruma memurlarında. Yani, dolayısıyla, kasti bir şey olmadığını ancak çocukların ifadesinde, sonra, işte bir odaya alındıklarını, şu “süngerli oda” dedikleri odaya alındıkları, orada işkence gördüklerini, dayak yediklerini belirtiyorlar ama şeyden sonraki doktor muayenelerinde o arbede sırasındaki hematomlar, şişlikler, lezyonlar, sıyrıklar mevcut; bunlar raporda da görülüyor. Dolayısıyla, art niyetli bir şey olmadığını düşünüyorum. Gençlerin kendi aralarından böyle bir eylem planladıkları kanaati oluştu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Evet, bu konuda sanırım başka söz yok herhâlde.

Raporu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'nun görüşmelerine geçiyoruz.

Kırıkkale'yle alakalı, arkadaşlar...

Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Sayın Başkanım, özellikle Kırıkkale Cezaevinin şöyle bir durumu söz konusu: İnsan Hakları Komisyonuna en çok şikâyet bu cezaevinden geliyor, en çok şikâyet dilekçesi Kırıkkale Cezaevinden geliyor; bunu özellikle belirtelim.

Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza Kapalı İnfaz Kurumunda kalabalıklaşma sorununun görülmemesi ve fiziki şartların yeterliliği açısından olumlu bulunmuştur çünkü burada 3 kişilik koşullar, bazı koşullarda 1 ya da 2 kişi kalıyor ve yoğunluklu olarak adli mahkûmlar değil de siyasi tutuklu ve mahkûmlar var; bunun özellikle belirtilmesi gerekiyor.

Özellikle bir kısım terör örgütüne mensup bazı mahpusların kurum hakkında ilettiği fazla sayıdaki şikâyetler, kurum şartları göz önünde bulundurulduğunda haksız ve çok abartılı bulunmuştur. Bazı mahpusların mensup oldukları örgüt ideolojisi uyarınca, ceza infaz kurumlarını, devlet veya sistemle bir mücadele alanı olarak tahayyül ettiği yönünde bir kanaat oluştu bizde. Ceza infaz kurumlarının durumu hakkında kamuoyunun yanıtılmasını amaçlayan bu örgüt ideolojisi, gerçek insan hakkı ihlallerinin tespitini zorlaştırmaktadır. Özellikle orada DHKP-C dedikleri örgütün sözcüsü vardı. Bir koşu gittik, -çocuğun annesi de buraya şikâyetle bulunmuş- çocuktan da geliyor ama dedi ki: “Siz gidin, öbür koşuğtaki bizim sözcümüzle konuşun.” Öbür koşuğa da gittik, o sözcüyle konuştuk. Diğer mahkûmlar o sözcünün yanında zaten konuşmıyor, çekiniyorlar; onu özellikle gözlemlerim ben, arkadaşlar da gözlemledi. Ve burada o kişi, cezaevi şartlarından ziyade sistemi sorguluyordu sürekli. Biz “yasal” deyince, “Kanunları bir tarafa bırakın, kanunlarla konuşursak bu iş olmaz...” E, kanunları bir tarafa bırakmamız söz konusu değil, hukuk devletinde yaşıyoruz. Böyle net bir şikâyet alamadık doğrusu, o hani “sözcü” dedikleri kişiden; onu özellikle belirtmek istiyorum.

Sağlık hizmetlerinde yaşanan eksikliklerin giderilmesi amacıyla kurumdaki dış ünitesinin modernize edilmesi ve aile hekiminin muayene, tedavi gün sayısının artırılması uygun olacaktır; bununla ilgili şikâyetler geldi.

Yine, ziyaret edilen bazı odalarda, 2013 Ağustos ayında göreve başlayan kurum 1'inci müdürünün uygulamalarının beğeniyle karşılanmasından memnuniyet duyulmuştur. Özellikle ağustosta göreve başlayan kurum müdürünün daha iyi şeylere imza attığı dile getirildi yani bu durum da, pek çok sorunun iyi bir idare işleyişiyle giderilebileceğini bizlere gösterdi.

Yatak nevresimlerinin kurumun çamaşır makinelerinde yıkandığı öğrenilmiştir. Yakın bir zaman sonra, mahpusların kişisel eşyalarının da oluşturulacak çamaşırhanelerde yıkanacağı bilgisi edinilmiştir; bu, özellikle olumlu bir gelişme diye düşünüyoruz.

İncelenen gün itibarıyla, kurumdaki kalorifer peteklerinin sıcaklığında ve ortam ısısında herhangi bir sorun olmadığı gözlenmiştir. Diğer taraftan, ısıtılması gereken alanın genişliği ve yalıtımdaki sorunlar göz önünde bulundurulduğunda, havanın aşırı soğuk olduğu günlerde ısınma sorunu yaşanabileceği düşünülmektedir. Özellikle şöyle söylediler bize orada tutuklu ve mahkûmlar: “Siz geldiğiniz için bugün çok sıcak kaloriferler, normalde üşüyoruz biz. Kaloriferler günün belirli saatlerinde yanıyor, bazı saatlerde de yanmıyor.” şeklinde şikâyetler vardı.

Kendine zarar veren Mehmet Cihangir adlı mahpusun gözlem altında tutulması gerektiği değerlendirilmektedir. Bu mahpus zaten kendi başına bir koşuğa kalıyor, bir de psikiyatrik tedaviye de ihtiyacı var. Savcıyla görüşmesi esnasında savcının kendisini dinlemediğinden bahisle, tırnak makası yuttuğunu ve ardından da ağzını diktiği öğrenildi bu şahsın.

BAŞKAN – Tırnak makası mı yutmuş?

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Yutmuş ve onun arkasından da ağzını dikmiş. Cinayetten hükümlü birisi bu.

BAŞKAN – Adli hükümlü mü?

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Adli mahkûm. Bu kişinin, herhâlde müşahede altında olması, hastanede olması gerekiyor diye düşünüyoruz çünkü orada psikolojik tedaviyi de, normal tedavileri de reddettiği söylendi bize.

Avukat görüşme odasının koridordan şeffaf camla ayrılıyor olmasından kaynaklı şikâyetler var. Bunların soyut iddialara dayandığı kanaatine varıldı bizim tarafımızdan. Mevcut hâliyle, bu uygulamanın herhangi bir hak ihlaline netice vermediği değerlendirilmiştir. Özellikle bizim gördüğümüz bir yerde, bir tutuklu çocuk kendi -mahkûm muydu, tam hatırlamıyorum- avukatıyla görüşürken o camı kırmaya çalışmış, camda çizikler ve kırılmaya dair işaretler, emareler vardı fakat çift katlı cam, ses geçirmez, bu nedenle kıramamış. Biz de Ceza İnfaz Kurumları Genel Müdürlüğünden de sorduk: “Ceza infaz kurumlarında neden bu şekilde camlı bölmeler, avukat görüşme odalarının yapılmasına ihtiyaç duyuldu?” şeklinde sorduğumuzda, bunun Avusturya’da uygulanan bir yöntem olduğu, özellikle Avusturya’da dört tarafın camla kapatıldığı ama bizim burada iki tarafın camla kapatıldığı... Orada konuşmalar, herhangi bir şekilde avukat ve müvekkili arasındaki konuşmalar dışarıya yansımıyor. Sadece görüntü olarak izleniyor çünkü bu konuda hem avukatın güvenliği hem mahkûmun güvenliği hem de istenmeyen bazı şeyler yaşandığı söylendi bize kurum görevlileri tarafından; onu çok detaylı anlatmayayım burada ama hak ihlali niye yaratıyor, onu anlamadım çünkü önemli olan, burada dışarıya konuşmaların sızıp sızmaması, dışarıda o seslerin duyulması, ki böyle bir şey söz konusu değil, avukatıyla rahat rahat görüşebiliyor. Zaten daha önceki uygulamalarda da kapılarda cam var ve sürekli kontrol altında tutulabiliyordu avukat ve görüştüğü tutuklu ya da mahkûm. Bu noktadaki şikâyetlerin de çok inandırıcı olduğu kanaatine varılmadı bizim tarafımızdan.

Sonuç itibarıyla şunu söylemek istiyorum: Kırıkkale Cezaevi, dediğim gibi -ilk başta söylemişim- en çok şikâyetin geldiği cezaevlerinden birisi ve fakat gittiğimizde, bunların çok afaki olduğu bizce hasıl oldu, bu şekilde bizde kanaati hasıl oldu; bunu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kırıkkale Cezaevi, doluluk açısından yeterli bir cezaevi ancak koşullar açısından çok yeterli olduğu söylenemez. Bir mahkûmun söylediği şey var: “Buradaki soğuk işkence gibi. Burada bugün yanan kalorifer siz geldiğiniz için yandı.” dedi. Onun artı bir sorun olduğu söyleniyor, en çok şikâyet edilen konu soğuk. Ayrıca, birçok cezaevinde olduğu gibi, bu cezaevlerinde bir direnişle edilen sohbet hakkı bu cezaevinde tam uygulanmıyor. F tipi cezaevlerinde sohbet hakları ayda dört hafta değil, üç hafta uygulanıyor. Kimi cezaevinde iki saat, kimi cezaevinde daha fazla uygulanıyor. Uygulanan sohbet hakkı bu cezaevinde biraz daha fazla diğer cezaevlerine göre.

Ayrıca, öğle yemeklerinin iyi -birçok cezaevinde olduğu gibi- akşam yemeklerinin sınırlı olduğu söyleniyor. Bence İnsan Hakları Komisyonu Cezaevleri Alt Komisyonu eğer bir işler yapacaksa, mahkûmlara verilen bu 5 TL'nin derhâl artırılması için Bakanlıkla bir görüşme yapması gerekiyor. Mutlaka 3 öğün yemek 5 liraya nasıl karşılanabilir? Kalitesiz yağlarla karşılanabilir. Bu 5 TL ücret mutlaka artırılmalıdır.

Ayrıca, birçok cezaevinde olduğu gibi, bu cezaevinde de kitap alışverişi yasak yani bir mahkûmun bir mahkûma kitap vermesi yasak, izin verilmiyor.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Kütüphaneye iadesinde sonra alabiliyor diğer mahkûm.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, bir mahkûm kendine ait olan bir kitabı birine veremiyor.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Direkt öneremiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Eğer verebilecekseniz 8 TL kargo parasıyla bitişik şeye gönderebiliyorsunuz, cezaevine.

Isınma sorununu söyledim.

Yine bu cezaevinin en büyük problemlerinden birisi, yine diğer cezaevlerinde olduğu gibi, ailelere uzaklık. Maalesef bütün cezaevlerinde ailelere uzaklık var.

Psikolojik sorunu olan Mehmet Cangir adlı mahpusun mutlaka cezaevinde değil, bir hastanede yatırılması, bir psikiyatrik tedavi görmesi gerekiyor. Bu mahkûm, Ayşe Hanım'ın söylediği gibi, hem tırnak makası yutmuş, daha önce de kendine farklı zararlar vermiş, daha sonra iğneyle dikmiş ağzını. Böyle bir mahkûmun hâlâ orada tutulması hakikaten vicdanları kanatıyor.

Bir de burada bir soğuk uygulaması var, cezaevlerinde, anlaşılır gibi değil. Eldiven yasak örneğinin, eldiven almak için doktor raporu gerekiyor.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Bunu anlayamadık biz de, niye eldiven yasaklanmış yani.

BAŞKAN – Böyle bazen anlamsız yasaklar oluyor, evet.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Maalesef böyle bir şey var.

Yine bir iki tane şiddet şikâyeti var. Kürtçe mektup yazıyorlar, Kürtçe mektup geliyor, bu mektupları mahkûm yakınlarına veremiyorlar Kürtçe tercüman olmadığı için. Tercüman bir ayda falan bir geliyormuş herhâlde.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Uzun sürüyor dediler.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Uzun sürüyor, bir ay falan sürüyor dediler, ondan kaynaklı bir şey var.

Keyfî disiplin cezaları bir kural yani o genelgeye dayanılarak... İşte, slogan attın, ceza; 1 Mayıs'ı kutladın, disiplin cezası; 8 Mart'ı kutladın, disiplin cezası; halay çektin, disiplin cezası; türkü söyledin, disiplin cezası. Bu, sadece Kırıkkale'ye özgü bir uygulama değil ve 3 kez disiplin cezası yediğin zaman da sanırım infaz yarıyor. Böyle bir sıkıntı var. Bu disiplin cezaları mahkûmların üzerinde bir kılıç gibi sallanıyor. Bu keyfî disiplin cezaları da verilmemeli. Birçok cezaevinde bu uygulama var.

Ailelerin uzaktan gelmesi bir problem. Örneğin, üç ayda bir geliyor aile veya altı ayda bir geliyor, diyor ki: "Ben bu biriken görüşümü birlikte yapmak istiyorum. Yani altı saatse hiç olmazsa bunu iki üç saat yapayım." diyor. İşte, Ağrı Patnos'tan gelmiş örneğin birinin ailesi veya başka ilden gelmiş, bunu birleştirmek istiyor. Böyle bir şey de bizim şeyde mümkün değil.

Ayrıca, bu avukat görüş odalarıyla ilgili, İnsan Hakları Komisyonu mutlaka bunu araştırmalı, bununla ilgili çalışma yapmalıdır. Şimdi, bütün cezaevlerinde hiç böyle bir problem yokken yeni bir problem yaratıldı. Şimdi, avukat görüş odaları 3 tarafı camlı şekilde, bir uçtan baktığınız zaman bütün görüş odalarını görebiliyorsunuz. Bu uygulama başlatılmış. Bununla ilgili Avukatlık Yasası'na aykırı deniyor, bununla ilgili dava da açılmış. Ayrıca, Kocaeli Barosunun bununla ilgili tuttuğu bir tutanak var Kocaeli Cezaevinde. Burada, seslerin geçirildiği, avukatın müvekkiliyle görüşmekte zorlandığı, seslerin dışarı geçirildiğine dair bir uygulama var. Bu uygulamayı da niye yaptı anlamak mümkün değil. Yani hiçbir sorun yokken, avukat görüş odalarıyla ilgili hiçbir problem yokken yeni bir problem yaratıldı. Bu problem de büyür gibi gözüküyor. Çünkü Kırıkkale Cezaevinde bir mahkûm camı kırmıştı.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Kocaeli'nden ne zaman geldi bu şikâyet size?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir ay falan oldu, ben ziyaret ettim.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – O zaman gidelim, bir bakalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Olur.

Yani mutlaka bunun ciddiyetle üzerinde durulmalıdır.

Şimdi, bu Cezaevleri Alt Komisyonunun yazmış olduğu raporda özellikle bir kısım terör örgütüne mensup bazı mahpusların kurum hakkında ilettiği fazla şikâyetler... Aslında, ben de katılıyorum, bir örgüte mensup insanlardan en çok şikâyet geliyor ama bence tüzüğü en çok bilenler bu mahkûmlar.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Ama sizinle de dinledik, resmî yani elle tutulur bir şikâyet alabilirdik mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii, tabii.

En çok haklarını bilenler bunlar. İşte, bunların da farklı uygulamaları var yani orada slogan gibi farklı şeyleri de var onların diğer örgütlere göre.

Yine, yeni gelen birinci müdürden, bu doğru, hakikaten çok memnun herkes.

Benim söyleyeceklerim bu kadar. Dediğim gibi, bu cam odaları bir an önce görüşülmesi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir de bir şey ilave etmek istiyorum.

Şimdi, bazı cezaevlerinde hükümlüyle tutuklu bir arada kalabiliyor.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Kırıkkale'de o söylendi bize.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, Kırıkkale Cezaevinde, burada yazılı, bir mahkûm, hüküm özlü diye aynı davadan yargılanan insanlarla kalamıyor. Aynı davadan insanlarla kalamadığı gibi etkinliğe çıkamıyor, sohbet hakkına çıkamıyor. O insan - annesi de buraya, İnsan Hakları Komisyonuna çokça dilekçe vermiş- sanırım altı yedi aydan beri yalnız başına yaşıyor, Candaş Kat isminde birisi. O da genelgeye göre böyle bir uygulama var diyor, İnsan Hakları Komisyonuna da yazmış ama birçok cezaevinde farklı uygulamalar var, bunun aksine uygulamalar var.

BAŞKAN – Candaş'ın annesiyle ben de görüştüm, geldi. Ancak kendisine bir yöntem önerilmiş yani "Ben hükümlülerle kalmak istemiyorum." diye kendisinin beyanatı var diye söylediler bize.

Ayşe Hanım, sanırım, olayı biliyorsunuz.

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Sayın Başkanım, biz Veli Bey’le de dünkü toplantımızda da konuştuk, öncesindeki toplantılarımızda konuştuk. Bunun gerekçesi şu: 5275 sayılı Ceza İnfaz Kanunu’nun 63/3 fıkrası gereğince hüküm özlü veya hükümlüler aynı koşuğa barındırılmıyor. Hüküm özlüler aynı koşuğa, hükümlüler aynı koşuğa yani tutuklular ve mahkûmlar farklı koşuğlarda barındırılıyorlar, beraber sohbet imkânı olmuyor. Burada, özellikle o gelen çocuktan şikâyet şuydu, dedi ki: “Benim gibi hüküm özlü olan PKK’lı birisiyle beni görüştürmek istiyorlar konuşma saatlerinde. Ben bunu kabul etmedim, ben kendi arkadaşlarımla, hükümlülerle görüşmek istiyorum.” Ama bunun gerekçesi de Ceza İnfaz Kanunu’nun 63/3 numaralı maddesi.

BAŞKAN – Aslında Avrupa normlarında adam hüküm giymişse bunu artık tutukluluktan ayırıyor. Nitekim, Adalet Bakanlığının da bazı uygulamaları yavaş yavaş buraya doğru kayıyor yani işte, tutuklu-hükümlü oranını verirken bunu kıstas alıyor. Öyleyse o zaman mevzuatı da buna göre artık yavaş yavaş düzelmesi lazım. Yani bir insan mahkemede yargılanmış ve ceza almışsa Yargıtay aşamasını beklemeden hükümlülerle aynı statüye geçmesi lazım.

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Dediğiniz doğru, birçok dava Yargıtay aşamasında, bu nedenle hüküm özlü oluyorlar. Ben o maddeyi bir okuyayım isterseniz.

Kanunun 63’üncü maddesinin 3’üncü fıkrası şu şekilde: “Kadınların erkeklerle, hükümlülerin tutuklularla, çocukların yetişkinlerle, örgüt veya çıkar amaçlı örgüt suçluları ile terör suçlularının Kanunda sayılan hâller dışında bir araya gelmelerine ve bağlantı kurmalarına izin verilmez.” Kanunda sayılan hâller de şu: Beraber doktora sevk yapılması ya da mahkemeye gidış gelişler aynı araçla. İstisnai durumlar bunlar, onun dışında izin verilmiyor. Dediğiniz gibi, belki bir yasal değışikliğe ihtiyaç duyulabilir.

BAŞKAN – Peki.

Arkadaşlar, Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu’nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Bu rapor da kabul edilmiştir.

Ankara Numune ve Araştırma Hastanesi Mahpus Bölümü İnceleme Raporu’nun müzakerelerine geçiyoruz.

Buyurun doktor bey.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Sayın Başkan, ayın 23’ünde hastaneye gittik. Hastanenin mahpus bölümü var. 4 odadan oluşuyordu, her oda 5 yataklıydı, 20 yataklı bir bölüm. Bölümde 4 kişi kalıyordu o gün. Son bir ay içinde 536 kişi yatarak tedavi amacıyla başvurmuş. Psikiyatri ve yoğun bakım hariç bütün bölümlerde hizmet veriyor. Marmara ve Ege dışındaki Türkiye’nin her tarafına hizmet verdiği için çok yoğun olan bir yer. Tam zamanlı çalışıyor, her zaman doktor ve hemşire bulunuyor. Bunun yanında infaz koruma memurları ve jandarma da bulunuyor.

Cezaevi savcısı izniyle mahpuslara refakatçi de verilebiliyor. Doğrusu, orada kalan hasta mahkûm ve hükümlülerin doktor, hastane ve hemşirelerden memnuniyetleri vardı. Fiziki şartlar olarak temiz ve düzenliydi, yataklar, nevresimler pırıl pırıldı. Isınma sorunu yoktu. Havalandırma konusunda biraz basık bir yerdı. Yöneticiler buraya bir merkezi havalandırma sistemini oluşturmayı düşündüklerini söylediler. Ortak bir banyo, tuvalet sistemleri var ama bunun yanında her odada da bir banyo, tuvalet var ama odayla irtibatlı olduğu için, tam kapalı olmadığı için çok da hani şık olmamış belki hijyenik açıdan.

Mahkûmların gazete talepleri vardı. Makul karşılandı doğrusu.

Ayakta tedaviler çok yoğun geldiği için, yönetim üç yıl önce ekstra bir bina yapmış yine kampus içinde. Gelen hastaların araçlarda beklememesi için olumlu bir durumdu doğrusu.

Bunun yanında bir mahkûm çok sıkıntılıydı. Mide kanseri hastası olduğunu, cezasının ertelenmesini veya buradan çıkarılmasını yoksa burada öleceğini belirtmişti.

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Son günlerini çocuklarıyla geçirmek istediğini söyledi.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Yani çocuklarıyla, ailesiyle beraber son günlerini geçirmek istediğini... Terminal dönem, son dönem hastalar dediğimiz kimselerdir. Heyet başkanımızın hemen devreye girmesi, Adalet Bakanlığıyla görüşmesiyle birlikte ertesi gün altı aylığına izin verildi. Dolayısıyla o da çoluk çocuğuna kavuştu, çok güzel bir sonuç gerçekleşti.

Son olarak şunu söylüyorum: Numune Hastanesi, Ege, Marmara dışındaki bütün Türkiye’ye hitap ediyor. Özellikle üniversite hastanelerinin mahpus bölümlerinin açılmasını dikkate alıp bu konuda önerilerde bulunmak gerektiği kanaatindeyim. Onların yükünü de azaltmış olur. Ta uzaklardan da hastalar Ankara’ya gelmemiş olurlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, bunda da bize gelen şikâyetlerde vesaire çok ağır şartların olduğu falan iddia edilmişti ama gidilip görüldüğünde o kadar da kötü bir durum olmadığı anlaşıldı. Yine çocuk cezaevindeki olaylarda da mesela, işte bakın, gazetelere çıkan manşet: “Hapisteki 12 çocuğu 40 gardiyan dövdü.” gibi böyle devam eden şeyler var. Oysa biraz önce raporlarda da geçti, olayların nasıl başladığı, nasıl yapıldığı ortaya çıkıyor gidince. Hele hele bizim Komisyonumuzda yer alan arkadaşlarımızın bu konularda açıklama yaparken daha duyarlı olmalarını ben istirham ediyorum, çünkü zaten bu arkadaşlarımız o incelemelere katılacaklar ve o raporların altına imza atacaklar. Dolayısıyla önceden, hele hele ihsası rey gibi olabilecek görüşlerden, açıklamalardan kaçınmalarını istirham ediyorum.

Şimdi bu raporu da oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Ankara Numune Araştırma Hastanesi Mahpus Bölümü Raporu da böylece kabul edilmiştir ve gündemimizde başkaca yapacak bir iş kalmadığından dolayı toplantıyı kapatıyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum. Sağ olun, var olun.

Kapanma Saati: 13.03